Spedizione in abbonamento postale. — Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXII., št. 25 — Ljubljana, sobota 31. januarja 1941-XX — Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22 31-23 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana Puccinijeva ulica 5 — Telefon 31-25 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42

Računi pri post. ček. zavodu: Ljubljana št. 17 749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno L. 12.— za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5 telefon 31-22, 31-23 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Bengazi zopet osvojen

V četrtek zjutraj so italijanske in nemške čete zopet vkorakale v Bengazi, potem ko so odbile Angleže še dalje proti vzhodu

Rim, 30. jan. s. Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 29. januarja naslednje izredno vojno poročilo št. 607.:

V prvih jutranjih urah so italijansko-nemške čete vkorakale v v Bengazi.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 30. januarja naslednje 608. vojno poročilo:

V bojih, ki so dovedli do zopetnega zavzetja Bengazija, ki je že bilo javljeno v posebnem poročilu, je bilo zajetih veliko število ujetnikov in zaplenjen plen, ki se sedaj ugotavlja.

Pri napadu na neko postojanko v Džebelu se je indijski bataljon v celoti predal našim četam.

Italijansko-nemške sile vzdržujejo navzlic vodnim in peščenim viharjem svoj pritisk na nasprotnika, ki se umika proti vzhodu in ki ga zasleduje in uničuje letalstvo.

Protiletalsko topništvo naših velikih bojnih edinic je sestrelilo dve angleški letali.

Navzlic neugodnim vremenskim razmeram so se nad Malto nadaljevale akcije bombnikov osi, ki so z uspehom napadli nekatera letališča in uničili mnogo letal na tleh.

Nov dokaz ofenzivnosti osi

Berlin, 30. jan. u. Novi veliki uspeh, ki so ga dosegle italijanske in nemške čete v severni Afriki, komentirajo tukajšnji politični krogi kot pomemben dokaz ofenzivne sile osi, ki jo je pokazala tudi na tem bojišču. V tukajšnjih krogih ne poveličujejo le sposobnosti poveljništev, marveč tudi pogum čet, ki so znale pregnati sovražnika, čeprav je bil v veliki premoči in oborožen z najmodernejšimi vojnimi potrebščinami.

Vest o zavzetju Bengazija so snoči ob 20 objavili v posebnem vojnem poročilu in je izzvala veliko zadovoljstvo. Posebne izdaje večernih listov so bile razgrabljene.

»Lokalanzeiger« je objavil prvi komentar o dogodku in je v njem opozoril na naključje, da je glavno mesto Cirenaike padlo skoraj istočasno, ko je Churchill v spodnji zbornici govoril o najnovejših zavezniških uspehih, posebno pa o onih v Libiji. 8. armija generala Auchinlecka, ki bi bila morala v kratkem času zavzeti Tripolis, ni bila samo zaustavljena, marveč prisiljena da se vrača po poti, po kateri je prišla. To je pač tipičen churchillovski uspeh. V šestih dneh so Angleži izpraznili Agedabijo in Bengazi in list opozarja na veliko priznanje Hitlerja, ki je povišal Rommela v armijskega generala. Rommel je najmlajši armijski general nemške vojske. (Piccolo.)

Berlin, 20. jan. s. Ponovna zasedba Bengazija po četah osi je predmet navdušenih komentarjev v vsem nemškem tisku. »Völkischer Beobachter« piše med drugim: S trepetajočim srcem smo zasledovali faze gigantske borbe, ki se je v teh zadnjih tednih na novo vnela in v kateri so italijanski in nemški vojaki meter za metrom osporavali sovražniku ozemlje s trdoglavostjo in srditostjo, ki sta vredni najvišje vojaške slave. Niti ogromna premoč ofenzivnih sredstev, ki so jih zbrali Angleži v tem času, ni mogla oslabiti odpora vojakov osi, ki so znali ohraniti pobudo operacij v svojih rokah tudi tedaj, ko se je zdelo, da je sovražnik močnejši. Ko so nenadoma prešli iz obrambe v napad, so sovražniku prizadeli hude izgube ljudi in vojnih potrebščin ter končno znova zasedli cirenajško prestolnico.

List nato opozarja na odlične posobnosti italijanskih in nemških poveljnikov, ki dele s svojimi vojaki vsa tveganja in vse težave borbe, in zaključuje z ugotovitvijo, da je neugnana hrabrost fašističnih in narodno-socialističnih vojakov še enkrat uničila britanske sanje o zasedbi Tripolisa.

Nemško vojno poročilo

Na vzhodu neprestani boji — Ob ameriški obali so nemške podmornice potopile 13 nadaljnjih ladij

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 30. jan. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na vzhodni fronti neprestani boji.

Na Faroerskih otokih in ob škotski severovzhodni obali so bombardirala bojna letala pristaniške naprave in oskrbovalne obrate. Pred južnozapadno obalo Anglije so potopila letala trgovsko ladjo s 4000 br. reg. tonami.

Nemške podmornice so potopile, kakor je bilo objavljeno s posebnim poročilom, ob severoameriški in kanadski obali 13 nadaljnjih trgovskih ladij s skupno 74.000 br. reg. tonami. Pri teh uspehih se je posebno odlikovala podmornica korvetnega kapitana Kalsa.

Kakor je bilo prav tako objavljeno s posebnim poročilom, so nemško-italijanske čete v severni Afriki zavzele Bengazi. Nemška bojna in strmoglavna letala so razpršila kolone angleških vozil pri Barce in vzhodno od Soluma, kakor tudi na puščavskem področju Cirenaike. Pri letalskih napadih na tobruško pristanišče so bila z bombami zadeta nakladališča in protiletalske topniške postojanke.

Letališča na otoku Malti so bojna letala bombardirala podnevi in ponoči.

Organizacija litovske mladine

Berlin, 20. jan. s. Litovska mladina bo organizirana v okviru nemške delovne službe. Ta ukrep ima namen, omogočiti mladim Litovcem, da si naberejo v Nemčiji izkušenj in znanja. Po opravljeni delovni službi se bodo vrnili v Litvo in bodo tam lahko sodelovali pri obnovi dežele.

NOVI ANGLEŠKI PORAZI V MALAJI

Japonske čete osvajajo poslednje obrambne postojanke v Johoru in se čim dalje bolj bližajo Singapuru

Tokio, 30. jan. (Domei.) **Najnovejša poročila z malajskega bojišča javljajo, da so japonske čete, ki prodirajo iz osrednje Malaje v južni smeri, včeraj popoldne v naskoku zavzele poslednjo sovražnikovo obrambno postojanko pred mestom Johore Bahru, ko so zasedle mesto Kulai, samo 18 milj severno od Singapura.** Japonsko prodiranje v smeri proti Singapuru se nadaljuje z veliko naglico vzdolž velike ceste, ki teče sporedno z železniško progo v Johore Bahru, prestolnico poslednje malajske države Johore, ki jo japonske čete sedaj osvojujejo. Drugi japonski oddelki, ki so že prej zasedli Kluang, so nenadoma izvršili močan sunek v severnovzhodni smeri proti vzhodni malajski obali. Ti oddelki so na svojem prodiranju zadeli na nekatere obrambne postojanke, ki so jih držale avstralske čete. Avstralski odpor je bil naglo uničen in se japonsko prodiranje proti vzhodni malajski obali naglo nadaljuje.

Tokio, 30. jan. d. S pristojnega japonskega vojaškega mesta je bilo objavljeno, da so v zgodnjih jutrnjih urah pričele japonske čete silovite napade proti mestu Kulaj v skrajnem južnem delu Malajskega polotoka. To mesto, ki leži severno od prestolnice države Johore, predstavlja strateško važno točko za končni sunek proti mestu Johore Bahru. Po zadnjih informacijah je japonskim četam po uspešnih obkoljevalnih manevrih uspelo onesposobiti za nadaljnjo borbo močne oddelke sovražnikovih čet, ki branijo postojanke okrog Kulaja. Praktično je mesto Kulaj od japonskih čet sedaj popolnoma obkoljeno. Na nekaterih postojankah se indijske čete še ogorčeno upirajo, vendar pa se morajo smatrati uspehi, ki so jih že doslej dosegle japonske čete, za izvrstne.

50 km daleč od Johorske ožine

Z malajske fronte, 30. jan. s. Japonske sile, ki operirajo na Malajskem polotoku, so dosegle točko 2 km daleč od Dayanglayana, ki je sam 50 km oddaljen od Johorske ožine. Druge japonske edinice, ki operirajo v zapadnem odseku, so 27. t. m. zavzele Sinpang Rengan, 20 km južnovzhodno od Ayorhitama. V predelu Benuta, ki je bil dosežen predvčerajšnjim zjutraj, Japonci tolčejo angleške mehanizirane sile, katerih del je zašel v močvirja južno od Batu Pahata, kjer so oklopni avtomobili in topovi obtičali. Japonske čete, ki operirajo v osrednjem odseku Malaje, so od 15. do 27. t. m. zajele obilen plen, med drugim 29 oklopnih avtomobilov, 24 tankov, 32 topov, 100 možnarjev, več sto raznih motornih vozil in druge vojne potrebščine, kakor tudi veliko količino streliva.

Tokio, 30. jan. (Domei). Na vzhodni malajski obali so britanske čete zgradile svoje poslednje obrambne postojanke pri mestu Jamaluang, ki leži 80 km severno od morske ožine pri Johore Bahru, toda tudi te poslednje britanske obrambne postojanke ne bodo mogle zadržati prodiranja japonskih sil, ki se nadaljuje vzdolž vzhodne malajske obale, ker grozi tamkajšnjim britanskim posadkam zajetje od drugih japonskih oddelkov, ki so z neke točke niže proti jugu pričele nov prečni napad proti vzhodni malajski obali in je treba pričakovati, da bodo ti japonski oddelki obalo dosegli na neki točki, ki leži južno od Jamaluanga. Glede na nevarnost, ki grozi britanskim četam na tem področju, so se že pričeli pojavljati znaki skorajšnjega umika brez slehernega odpora.

Od pričetka japonske ofenzive po Malajskem polotoku v smeri proti Singapuru, ki se je pričela 10. decembra lani z oporišč na siamsko-malajski meji, so japonske čete do današnjega dneva prevalile med neprestanimi boji 1000 km dolgo pot v 50 dneh. Do cilja, ki je v Singapuru, ostaja japonskim oboroženim silam le še povprečno 50 km.

Šanghaj, 30. jan. s. Na Malajskem polotoku so ponehali nalivi. Japonske čete, ki so prodrle do roba džungle, nadaljujejo sedaj svoj pohod z mnogo večjo lahkoto, ker imajo na razpolago vozne ceste. Zato prodirajo tudi hitreje. V več kolonah se približujejo točkam, ki se smatrajo za oporišča za končni napad na Singapur. Pri teh akcijah so se posebno izkazali oddelki kolesarjev, ki so vzdrževali zvezo med motoriziranimi kolonami, kolikor so bile te zadržavane zaradi težavnih terenskih okoliščin. Japoncem se je priključilo tudi mnogo Indijcev, ki jim služijo sedaj za vodnike.

Tokio, 30. jan. u. Japonski glavni stan je snoči objavil, da so japonske sile že v nedeljo uničile kontingent angleških čet, okrog 4000 mož, v bližini Semfaranga, 20 km južno od Batu Pahata. Japonci so tedaj Angležem zaplenili 39 oklopnih avtomobilov, 164 topov in mnogo drugih vojnih potrebščin ter streliva. (Piccolo)

Poglavarji domačinov za sodelovanje z Japonci

Tokio, 30. jan. (Domei.) Z nekega japonskega oporišča v Malaji javlja dopisnik japonske poročevalske agencije da so japonske čete, ki so 28. januarja zasedle mesto Kluang, osvobodile iz njegovega zatočišča poglavarja johorske države sultana Ibrahima, ki se je v Kluang zatekel pred britanskimi persekucijami. S sultanom Ibrahimom se je pogal pod zaščito japonskih oboroženih sil poslednji izmed poglavarjev tako federativnih kakor tudi nefederativnih malajskih držav. Vsi ti poglavarji so se izjavili pripravljene sodelovati z japonskimi silami pri obnovi njihovih držav.

Premoč japonskega letalstva

Tokio, 30. jan. d. V borbah na Malajskem polotoku postaja čim dalje bolj očitna premoč japonskega letalstva. Praktično je sovražniku za vse njegove letalske operacije ostalo na razpolago le še 5 letalskih oporišč, dočim so vsa ostala že v japonski posesti in japonsko letalstvo že uspešno operira s teh letališč proti sovražnikovim silam na kopnem in na morju. Izmed preostale petorice sovražnikovih letalskih oporišč je eno v onem delu države Johore, ki ga doslej japonske čete še niso zasedle, štiri pa v sestavu singapurskih trdnjavskih naprav, toda tudi teh pet oporišč je bilo že hudo poškodovanih od neprestanih japonskih bombniških napadov. Število sovražnikovih letal se je ponovno zmanjšalo, ker je bilo v zadnjih bojih v zraku sestreljenih izredno mnogo britanskih letal, mnogo pa jih je bilo uničenih tudi na tleh. Z večjim številom letal razpolagajo Angleži samo še na singapurskem letališču Seletar, ki pa je pod neprestanim ognjem japonskega letalstva. Razen tega so letala na tem oporišču samo manjši modeli. Japonsko letalstvo je tudi danes že zgodaj pričelo v tesnem sodelovanju z operacijami japonskih sil na kopnem svoje akcije proti poslednjim sovražnikovim obrambnim postojankam pred Singapurom.

Tokio, 30. jan. d. Z nekega japonskega letalskega oporišča na Javi javljajo, da so oddelki japonskih bombnikov dopoldne zopet močno napadli letališče Seletar pri Singapuru. Bombardiranje je bilo zelo uspešno in so japonska letala z bombami hudo poškodovala letalsko lopo ter mnoge druge naprave na letališču. Navzlic močnemu zapornemu ognju sovražnega protiletalskega topništva so se vsa japonska letala nepoškodovana vrnila na svoja oporišča.

Žrtve letalskih napadov

Šanghaj, 30. jan. d. Iz Singapura uradno javljajo, da je bilo v japonskih letalskih napadih v sredo in četrtek v Singapuru 105 ljudi ubitih, 243 pa ranjenih.

Evakuacija prebivalstva iz Singapura

Tokio, 30. jan. d. Dopisnik lista »Asahi« javlja iz Šanghaja, da so britanske oblasti v Singapuru odredile evakuacijo Posnemajoč vesti singapurske radijske postaje, javlja »Asahijev« dopisnik, da prebivalstvo že izpraznuje singapurske okraje ob severni morski obali. Evakuacija je bila potrebna, ker se japonsko prodiranje proti Singapuru tako naglo nadaljuje, da je treba v najkrajšem času pričakovati, da bo del singapurskega mesta že v dosegu ognja japonskega topništva. Razen tega pa postajajo japonski bombniški napadi na mesto vse bolj siloviti v isti meri, kakor se japonske sile na kopnem približujejo singapurski trdnjavi. Prebivalstvo iz severnih okrajev Singazura se preseljuje proti jugu. V mestu vlada že nepopisna zmeda in so ulice zatrpane s kolonami bežečega prebivalstva.

Potopljena angleška torpedovka

Tokio, 30. jan. s. Japonski glavni stan je objavil, da je bila potopljena angleška 1.000tonska torpedovka »Taaft«, ki je imela 98 mož posadke. Torpedovka je bila torpedirana v pomorskem spopadu v bližini Endaua ob vzhodni obali Malajskega polotoka.

Angleški podatki o položaju

Rim, 30. jan. s. V Londonu so objavili naslednje podatke o položaju na Malajskem polotoku:

Ob vzhodni obali se imperialne sile južno od Endaua srdito bore s sovražnimi oddelki, ki so v premoči. V osrednjem odseku bojišča se pojavlja hud japonski pritisk na zapadni obali blizu Rengeta. Japonci so doslej dosegli točke, ki so oddaljene od Singapura 70 km vzdolž zapadne obale otoka, 75 km po sredi in 100 km vzdolž vzhodne obale Malajskega polotoka. Severni predel singapurskega otoka je bil med tem že evakuiran v širini ene milje. Položaj je resen.

V Birmi

Tokio, 30. jan. s. Iz Birme poročajo, da so Japonci prodrli do vzhodne obale reke Sulveena. V hudih spopadih z angleškimi silami, ki še trajajo, so že dosegli odločilne uspehe. Celo angleške oblasti so sedaj objavile, da so se Angleži že umaknili iz Merbuia. Japonska letala so sestrelila nad Rangunom 9 angleških letal, bržkone pa je bilo sestreljenih še nadaljnjih pet. Kljub neugodnemu vremenu in gostim oblakom so japonski bombniki pri svojih napadih povzročili v Rangunu veliko razdejanje. Eno japonsko letalo je bilo prisiljeno pristati na birmanskih tleh. (Piccolo.)

Tokio, 30. jan. (Domei). Z nekega japonskega letalskega oporišča v Birmi javljajo, da so japonska letala 29. januarja navzlic slabemu vremenu izvršila nov nenaden napad na letališče pri Rangunu. Napad se je pričel ob 18. zvečer in so japonska letala z bombami zadela vojaško važne cilje navzlic močni sovražnikovi obrambi. V borbah v zraku, pri katerih je sodelovalo 20 sovražnikovih letal, so Japonci sestrelili nad Rangunom 5 letal.

Bangkok, 30. jan. s. Na vsem birmanskem bojišču se umik angleških sil nadaljuje. Japonski in tajski oddelki jih neprestano zasledujejo. Doslej še ni vesti, da bi bilo prišlo do kakih spopadov s Kitajci, ki so bili poslani v Birmo.

Na Borneu

Bern, 30. jan. u. Nizozemsko vrhovno poveljništvo je objavilo komunike, v katerem pravi:

Japonske čete so se izkrcale v Pemangkatu na zapadni obali Bornea. Japonske pomorske in letalske sile so med tem izvajale močan pritisk na nizozemsko vojsko. Kljub nizozemskemu odporu so Japonci dosegli nekaj uspehov. Tudi Pontianak je ogrožen. Najvažnejše naprave na tem področju so bile med tem razdejane. Po drugih vesteh so se Japonci izkrcali tudi še na nekaterih točkah okrog Kendarija. Sovražna letala so napadla Emmahaven, ki so se ga med tem Japonci že polastili. Mrtvih ni bilo. Poškodovanih je bilo nekaj ladij v luki. Japonska letala neprestano napadajo posamezne kraje ob obali Bornea. (Piccolo.)

Tokio, 30. jan. u. Japonski glavni stan je objavil, da so japonske sile v vrsti uspelih operacij v ponedeljek in torek sestrelile na področju Moluških otokov in Celebesa 45 sovražnih letal. Japonski oddelki so medtem zavzeli mesto Cendari in očistili vse ozemlje okrog njega sovražnih elementov. (Piccolo.)

Na Filipinih

Tokio, 30. jan. s. Izredno utrjeni otok Corregidor, ki obvlada vhod v Manilski zaliv, se lahko smatra za poslednje središče severnoameriškega odpora na Filipinih. V Marivelesu in okolici Američani pač ne bodo več dolgo vztrajali spričo naraščajočega japonskega pritiska. Japonske čete so izvojevale gorovje Natib in prodirajo po njegovih pobočjih proti južnovzhodni in južnozapadni obali polotoka Batanga. Corregidor so Američani že od onega časa, ko je admiral Devoy premagal Špance v Cavitu in Santiagu, ves čas utrjevali. Na otoku je vse polno trdnjav. Celo na vzhodni točki otoka v smeri proti odprtemu morju je trdnjava s težkim topništvom. Otok je hribovit.

Po japonskih službenih podatkih imajo Američani na otoku na zapadni obali štiri topove težkega kalibra in 11 topov srednjega kalibra, vzdolž vse obale pa so razpostavili mnogo protiletalskih baterij s topovi manjšega in srednjega kalibra. Posamezne trdnjave vežejo železniški tiri na vzhodnem koncu otoka pa sta letališče in pristan za hidroavione. Poleg topniških baterij ob obali imajo na otoku še mnogo skritih topov, ki jih tudi japonska letala niso mogla pripraviti k molku. Otok je od polotoka Batanga oddaljen le 2 km.

Tokio, 30. jan. s. Japonske vojaške oblasti na Filipinih so pozvale Filipince na otoku Corregidoru, naj odložé orožje in naj se sporazumejo v družbi z ostalimi Filipinci z Japonci o neodvisnosti dežele, ki so jim jo Američani desetletja obljubljali, a nikoli priznali.

V Novi Gvineji

Bern, 30. jan. u. Položaj v Novi Gvineji je postal precej statičen. Tako beleži v svojem komunikeju tudi avstralski generalni štab. Vse kaže, da so se letalske sile na obeh straneh omejile na izvidniško delovanje. Povsem nejasen je položaj na Novi Britaniji, kjer se nadaljujejo hudi boji. Avstralske sile si na vse načine prizadevajo, da bi vzpostavile stik z doslej izoliranimi avstralskimi oddelki, ki še vztrajajo na gričevju, zapadno od Rabaula. (Piccolo.)

Hud udarec Angliji

Tokio, 30. jan. s. Listi ugotavljajo v svojih pregledih vojnega položaja, da pomeni za Anglijo izguba nadzorstva nad Indijskim oceanom smrtni udarec. Anglija je izvažala iz Avstralije, Birme, Indije, Malajskega polotoka in drugih dežel v vzhodni Aziji blago, ki ga ni rabila le za svojo industrijo, marveč tudi za prehrano svojega prebivalstva. Anglija je uvažala iz teh dežel 13% vsega svojega žita, 85% riža, 24% govejega, 78% ovčjega in 42% svinjskega mesa, 46% masla, 73% sira, 20% sladkorja, 95% čaja, 61% volne, 15% bombaža, 97% kavčuka, 80% cina, 13% kroma, 100% konoplje, 100% kinina, 60% svinca in 25% nafte.

Japonska in Južna Amerika

Tokio, 30. jan. (Domei.) Na današnji tiskovni konferenci je službeni zastopnik japonskega informacijskega urada Tomokazu Hori sporočil, da japonska vlada doslej še ni prejela službenega obvestila Brazilije o prekinitvi diplomatskih odnosov z Japonsko. Hori pa je k temu pripomnil, da so vesti o prekinitvi odnosov vseeno videti docela točne. Na vprašanje, kdaj bodo druge južnoameriške države prekinile diplomatske odnose z Japonsko, je Hori izjavil, da sta Urugvaj in Peru že formalno sporočila Japonski, da prekinjata odnose. Hori je nadalje pripomnil, da je perujska vlada 29. januarja odpremila japonske diplomatske predstavnike v mesto Los Angeles, ki leži v bližini perujske prestolnice Lime. Dodal je še, da poročilo, ki je dospelo v Tokio, ne omenja, kaj se je zgodilo z italijanskimi predstavniki. Nato je vladni zastopnik izjavil, da so bili diplomatski predstavniki držav osi v Urugvaju pozvani, naj čimprej zapuste deželo. Hori je pripomnil, da bodo perujski diplomatski predstavniki na Japonskem konfinirani, ker trenutno ni na razpolago sredstev za njihov prevoz. Dodal je še, da bodo enakega postopka deležni tudi diplomatski predstavniki Brazilije, čim pride formalno obvestilo o prekinitvi odnosov, vendar pa je Hori pripomnil, da bo od tega, kako bo Brazilija ravnala z japonskimi predstavniki, odvisno tudi ravnanje Japonske z brazilskimi predstavniki.

Čangkajškov zastopnik v Indiji

Šanghaj, 30. jan. d. Iz Čungkinga poročajo, da bo Čangkajškova vlada imenovala posebnega svojega permanentnega zastopnika v Indiji da bi se glede na naraščajočo važnost Indije v posredovanju prometa med Kitajsko, Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami čim bolj olajšali stiki med prizadetimi državami.

Zvišanje uradniških plač

Prejemki bivših jugoslovanskih uslužbencev se zvišajo s 1. decembrom 1941 za 10 do 35%

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291. glede na dopisa ministrstva za finance, glavnega državnega računovodstva, z dne 29. decembra 1941-XX št. 260.242 in z dne 5. januarja 1942-XX št. 250.111 in smatrajoč za potrebno, da se glede na povečane življenjske stroške odredi zvišanje prejemkov uradnikov in uslužbencev bivše vladavine **odreja:**

Člen 1. Poviški, dovoljeni z naredbo z dne 5. julija 1941-XIX št. 60, se za uradnike in uslužbence bivše jugoslovanske države, bivše dravske banovine in drugih javnih oblastev in poldržavnih ustanov zvišujejo z veljavnostjo od 1. decembra 1941-XX za vse leto 1942. za nadaljnjih 15% pri prejemkih do L. 599 in 10% pri višjih prejemkih.

Člen 2. To zvišanje velja, kakor prejšnje za vojno doklado s povsem začasnim svojstvom in ni vračunljivo pri odmerjanju pokojnine.

Člen 3. Celotni novi odstotni delež za začasno doklado, ki jo je izračunati po mesečnih kosmatih prejemkih po razpredelnicah, ki so veljale na dan 30. junija 1941-XIX. in pri kateri se odbijajo redni odtegljaji za pokojnino ne upoštevnih prejemkov, znaša torej:

pri prejemkih pod L. 600 — 35%,
" " " L. 900 — 25%,
" " " L. 1200 — 22%,
" " " L. 2500 — 20%,
" " nad L. 2500 — 10% in k temu prejšnji povišek v znesku L. 250.—

Člen 4. Začasna vojna doklada ne more biti nižja od doklade, ki gre pri nižjih prejemkih z višjim odstotnim deležem.

Pri zneskih, ki naj se nakažejo [illegible] ki pod L. 10 na mesec ne upoštevajo.

Člen 5. Vsak za uporabljanje te naredbe pristojni urad mora poslati Visokemu komisariatu za Ljubljansko pokrajino sumarni izkaz o podrejenem osebju, iz katerega izkaza morajo biti po posebnih stolpcih razvidni za vsako zvanje, položajno skupino stopnjo, itd. število podrejenih uslužbencev, znesek posameznih prejemkov v dinarjih po razpredelnicah veljavnih na dan 30. junija 1941. njih skupni znesek, ustrezni znesek v lirah, poviškov dovoljen s 1. julijem 1941 in začasna vojna doklada, dovoljena s 1. decembrom 1941.

Vsote posameznih stolpcev morajo dati skupne izdatke na dan 30. junija 1941., 1. julija 1941 in 1. decembra 1941.

Ti izdatki se morajo predložiti najkasneje v 60 dneh, ko stopi ta naredba v veljavo.

Člen 6. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 25. januarja 1942-XX.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

Uvedba osebne izkaznice

Izdajale jih bodo občine za moške od 15. do 50. leta starosti

Ljubljana, 30. januarja

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi vladnega pooblastila, ki mu je podeljeno po členu 3. kr ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno, da se uvedejo osebne izkaznice odreja:

Člen 1. Osebam nad 15 let starosti, bivajočim v Ljubljanski pokrajini, se sme naložiti obveznost, da si preskrbe osebno izkaznico.

Člen 2. Osebne izkaznice izdajajo občine bivališča na obrazcih, ki se dobijo pri Visokem komisariatu.

Osebna izkaznica obsega imetnikovo doprsno fotografijo brez klobuka, dalje za poredno številko, pečat občinskega urada, podpis, osebne podatke, osebni popis in posebna znamenja.

Člen 3. Osebna izkaznica se izda po strogih ovedbah o istovetnosti prosilčeve osebe, ki jih opravijo po potrebi policijski organi.

Če zahteva izkaznico inozemec, se mora navesti prosilčevo državljanstvo.

Prosilčev prstni odtis se sme napraviti le na odredbo javnega varnostnega oblastva.

Člen 4. Hkrati z osebno izkaznico sestavi občinski urad dva enako se glaseča listka na obrazcih, dobljenih od Visokega komisariata; enega shrani v posebni kartoteki po strogo abecednem redu, drugega pošlje v 24 urah ljubljanskemu kvestorju, da ga prevzame v hrambo.

Oba listka morata biti opremljena z enako fotografijo, kakršna je nalepljena na osebni izkaznici.

Člen 5. Osebne izkaznice se dobavijo občinam brezplačno in kolkovine prosto.

Občine smejo zahtevati ob izdaji izkaznic pristojbino 1 lire, oproste pa tega plačila siromašne osebe.

Člen 6. Osebna izkaznica je edino sredstvo, s katerim se dokaže istovetnost v policijske namene. Uradnikom in agentom javne varnosti jo je treba pokazati na vsako njih zahtevo.

Za enakovredne osebnim izkaznicam veljajo naslednje izkaznice:

1. potrdilni listek o vpisu v P. N. F.;
2. vsaka listina, opremljena s fotografijo, ki jo izda kako italijansko državno oblastvo;
3. železniške legitimacije za rodbinske člane italijanskih civilnih in vojaških nameščencev;
4. po italijanskih konzularnih oblastvih redno vidirani potni list ali katera koli listina, ki jo je imeti po veljavnih mednarodnih konvencijah za enakovredno.

Člen 7. Hotelirji, gostilničarji, osebe, ki vodijo penzije ali zdravilišča ali drugače sprejemajo na stanovanje, ne smejo dati stanovanja osebam, ki nimajo pri sebi osebne izkaznice ali druge enakovredne listine.

Kršitelji te določbe se kaznujejo na ovadbo javnega varnostnega oblastva z zaporom do 3 mesecev ali v denarju od L. 250 do L. 2500. Ob ponovitvi se te kazni podvojijo.

Kršiteljem te določbe se lahko vseleej tudi odvzame obrtna pravica.

Člen 8. Kdor se na zahtevo uradnika ali agenta javne varnosti noče ali ne more izkazati, kdo je, s tem, da pokaže osebno izkaznico, ali drugo enakovredno listino, se odvede k oblastvu javne varnosti radi potrebnih ugotovitev.

Kdor se zunaj domače občine zaloti brez listin o istovetnosti, se sme poslati v domačo občino z ukazno potovnico ali tudi s stražnim spremstvom. Če se ugotovi, da je pristojen v kako občino zunaj te pokrajine, se odpošlje na ozemlje, od koder je prišel.

Kdor se zoper oblastveno odredbo vrne v občino, iz katere je bil odpravljen, se kaznuje z zaporom od enega do šestih mesecev in se po prestani kazni odvede v kraj, kamor je bil odpravljen. Kdor neupravičeno prekorači mejo, da bi se vtihotapil v to pokrajino, se kaznuje z ječo od dveh do štirih let in v denarju ne pod L. 20.000.

Člen 9. Ob prvi uporabi te naredbe so zavezane vse osebe moškega spola od 15 do 50 let starosti, da zaprosijo najkasneje do 15. februarja 1942-XX pri občini svojega bivališča za osebno izkaznico.

Občine so dolžne poskrbeti, da se izdajo osebne izkaznice najkasneje do 10. marca 1942-XX.

Pozneje se določijo roki, v katerih si bodo morale preskrbeti osebno izkaznico vse druge osebe, na katere se ne nanaša prvi odstavek tega člena.

Občine morajo na zahtevo prizadete stranke izdati osebno izkaznico tudi že pred potekom zgoraj navedenih rokov, zlasti zaradi določb člena 6.

Člen 10. Kdor ne bi poskrbel, dasi je v to obvezan, da se mu izda osebna izkaznica, se kaznuje z zaporom do treh mesecev ali v denarju od L. 250 do L. 2500.

Ob ponovitvi se te kazni podvojita.

Člen 11. Sojenje prekrškov iz te naredbe je poverjeno krajevno pristojnemu okrajnemu sodišču.

Člen 12. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 24. januarja 1942-XX.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

Obletnica ustanovitve Milice

Ljubljana, 30. januarja

Zveza borbenih Fašijev sporoča:

V skladu z odredbami Tajnika nacionalne fašistične stranke v službenem listu z dne 26. t. m. glede proslave obletnice ustanovitve prostovoljne Milice narodne varnosti, ki bo v nedeljo 1. februarja t. l., se odreja:

Ob 9.30 zjutraj bo Zvezni tajnik v spremstvu pokrajinskih fašističnih voditeljev izročil pozdrave Črnih srajc po činu najvišjemu poveljniku Milice, prebivajočemu v Ljubljani.

Ob 10. bo služba božja v spomin na legijonarje, padle v borbah. Te službe božje se bodo udeležile civilne in vojaške oblasti, vodilne osebnosti Stranke, zastopstva Oboroženih sil in režimskih organizacij.

O 11.37 bo v telovadnici Pokrajinskega Dopolavora poročnik Azzimonti Libero govoril o nastanku in slavah Milice.

Splošne odredbe: Na grobovih padlih legijonarjev bodo položeni šopki cvetja. Sedeži nacionalne fašistične stranke bodo okrašeni z zastavami. Glede kroja pa velja navadni kroj.

Poročilo direktorija ljubljanskega Fašija

Včeraj ob 6. popoldne je politični podtajnik ljubljanskega Fašija podal v fašističnem domu poročilo članom vodstva tega Fašija. Obrazložil je najprej uspešno delovanje ljubljanskega Fašija in nato podal smernice za nadaljnje delo s posebnim ozirom na obnovitev članskih izkaznic za leto XX in glede na vedno bolj učinkovito uspešnost glavnih organizacij.

Poročilo fašističnim voditeljem

V torek 3. februarja t. l. ob 11. dopoldne bo podal Zvezni Tajnik v domu Fašijev vsem pasovnim nadzornikom političnim tajnikom in poveljnikom podpornih središč nacionalne fašistične stranke svoje poročilo. Sestanka se bodo udeležili Zvezni podtajnik, Zvezni podpoveljnik GILL-a, zaupnica Ženskega Fašija, zaupnik Vseučiliške organizacije nadzornik in tajnik Narodne ustanove Dopolavoro, zaupnik CONI-a, šef Zveznega tiskovnega in propagandnega urada ter šef zveznih upravnih oddelkov.

Imenovanje

Zvezni tajnik je imenoval Fašista dr. Silvia Alesanija, vpisanega v nacionalno fašistično stranko od 1919, za dodeljenega Zveznega nadzornika.

Seja pokrajinskega podpornega društva

Ljubljana, 30. januarja

Včeraj ob 6. popoldne se je pri Visokem Komisarju sestal odbor Pokrajinskega podpornegga društva v Ljubljani.

Predsednik je po prečitanju odredbe Visokega komisarja, s katero se ustanavlja to podporno društvo, prešel v razpravo o točkah dnevnega reda. Odobren je bil nato osnutek notranjega pravilnika in pravilnika za ustanavljanje občinskih odborov. Sestavljen je bil tudi začetni proračun društva za takojšnje izvrševanje poslov. Končno je bilo prečitano besedilo okrožnice občinskim odborom, ki vsebuje smernice za začetek dela. Med sejo je bil imenovan tudi nadzorni odbor.

Gospodarstvo

Zanimivi madžarski poizkusi za racionalno izkoriščanje krme pri pitanju prašičev

Glede na potrebo štednje z močnimi krmili in racionalno uporabo razpoložljivih krmil so na Madžarskem vzbudili veliko pozornost poizkusi, ki jih je napravil poslevodeči ravnatelj osrednje zadruge madžarskih kmetov Fran Csaky. O tem poroča »Pester Lloyd« naslednje. Že pred leti je Csaky začel propagirati nov način pitanja prašičev, takozvano ekspresno pitanje. Dolgoletni poizkusi v vzornih obratih so pokazali odlične rezultate tega načina pitanja, ki sloni na fiziološkem dejstvu, da organizem mladega prašiča v mnogo večjem obsegu predela določeno količino močnega krmila v mast, kakor organizem odraslega ali starega prašiča. Csaky je dokazal, da pretvori mlad prašič v starosti 4 mesecev določeno količino pravilno sestavljenega močnega krmila do 30% v lastno težo. Štiri do pet let stara svinja pa pretvori le 15 do 16% močne krme v lastno težo, enoletna pa 18 do 19%. Da se poveča živa teža mladega prašiča za en kilogram je potrebno le 3.3 kg močnega krmila, pri starem prašiču pa 6.3 do 6.5 kg močnega krmila in pri enoletnem prašiču 5.2 do 5.4 kg. Čim mlajši je prašič, tem bolj izkoristi krmo za povečanje lastne teže.

Ta okolnost je dovedla Csakvja, da je po posebnem načinu ekspresnega pitanja pričel pitati prašiče že v starosti treh mesecev, medtem ko se običajno prične s pitanjem prašiča šele v starosti 12 do 15 mesecev. Mlad prašič, ki se s posebno sestavljenim močnim krmilom »ekspresno« pita že od tretjega meseca, je v 12. do 13. mesecu starosti dopitan in lahko doseže tudi 175 do 200 kg.

Na ta novi način so pričeli še v nekaterih intenzivnih obratih na Madžarskem pitati svinje. Csaky priporoča na podlagi dolgoletnih izkušenj tri kategorije ekspresnega pitanja, in sicer: polno ekspresno pitanje na visoko težo; polekspresno pitanje na visoko težo in polekspresno pitanje na srednjo težo.

Prva metoda ki zahteva velike izkušnje v načinu krmljenja in sestavi močne krme, je uporabna samo v intenzivnih obratih in pri sorazmerno višji cena za zelo težke prašiče.

Pri metodi polekspresnega pitanja na visoko težo, ki je primerna tudi za manjše obrate, se prične s pitanjem v šestem in sedmem mesecu ko prašiči tehtajo najmanj 35 do 40 kg. Prašičem se poklada kombinirana močna krma in dosežejo končno visoko težo v 15. ali 16. mesecu starosti.

Po tretji metodi polekspresnega pitanja na srednjo težo, pa se prične s pitanjem že v zgodnji mladosti po odstavitvi in se po 12. mesečnem pitanju doseže teža 140 kg. Pri tej metodi se pretvori povprečno 23 do 24 odstotkov krme v živo težo in je za kilogram pridobljene žive teže potrebno 4.20 do 4.25 kilograma močnih krmil. Seveda se mora tudi v tem primeru uporabljati pravilno sestavljena močna krma. Po računih Csakvja se po načinu polekspresnega pitanja na srednjo težo pridobi iz 1000 meterskih stotov kombinirane močne krme 164 stotov slanine, medtem ko daje pri običajnem načinu krmljenja ista količina močne krme le 132 stotov slanine, ne glede na to, da prašič v dobi pitanja še dorase. Madžarska ima za pitanje na razpolago 20 milijonov stotov mešane močne krme. Če bi se polovica te količine porabila za pitanje po novem načinu, bi Madžarska na leto pridobila za 3200 vagonov več slanine kakor doslej, kar predstavlja vrednost 80 milijonov pengov.

Gospodarske vesti

Proizvodnja tipiziranih tkanin v Italiji. Že lani smo poročali, da je bilo po daljših pripravah uvedeno tipiziranje tekstilnih izdelkov za vso tekstilno stroko. Od letošnjega leta pa morajo vse italijanske predilnice, tkalnice in pletilnice izdelovati le tipizirane tkanine odnosno izdelke.

= **Madžarska ustanavlja svojo trgovinsko mornarico.** Iz Budimpešte poročajo, da bo Madžarska oddala ladjedelnici v Fiume naročilo za gradnjo šest motornih ladij, od katerih bo vsaka imela 2000 brutoregistrskih ton. Za gradnjo teh ladij bo Madžarska dala na razpolago večino potrebnega materiala. Ladje bo naročila nedavno ustanovljena madžarska paroplovna družba »Levante«. Plovile bodo pod madžarsko zastavo, svoto domovinsko luko pa bodo imele v Fiume, kjer je bila te dni slovesno otvorjena posebna madžarska svobodna cona.

= **Iz trgovinskega registra.** Vpisale so se nastopne tvrdke: Mazi Vid, trgovina z lesom, Jezero, pošta Preserje; St. Klimek, izvozna trgovina z lesom in ogljem na debelo v Ljubljani; Fama — E. Mahorčič, lesna trgovina na Rakeku; Filip Peterlin, trgovina z lesom, Ribnica na Dolenjskem. — Pri tvrdki »Alko« Adolf Lorant in Ko., sta izbrisana javna družbenika Lorant Adolf in Lorant Oton. — Pri tvrdki Hribernik & Comp, tekstilni industrijski družbi z o. z. v Št. Vidu nad Ljubljano, sta bila izbrisana poslovodji Miloš Hribernik in inž. Karel Beer.

= **Oddaja jajc na Spodnjem Štajerskem.** Glede na lansko uvedbo obvezne oddaje določenega dela proizvodnje jajc, so bili te dni v Mariboru sklicani na sestanek vsi uradni nakupovalci jajc. Sestanek je imel namen poučiti nakupovalce v vseh podrobnostih novih predpisov. V načelu mora vsak kmetovalec od vsake kokoši oddati na leto 45 jajc. To je razmeroma majhna količina, če se upošteva, da so na Spodnjem Štajerskem dosegli kmetje povprečno proizvodnjo letnih 100 jajc na kokoš. Kmet sme prodati obvezno količino jajc in tudi vsa ostala jajca, ki jih sam ne potroši, samo nakupovalcu in nikomer drugemu, in sicer proti izročitvi potrdila, s katerim kmet lahko dokaže, da je zadostil svojim obveznostim. Nakupovalci kupujejo od kmetov jajca po teži. Pred prodajo potrošnikom pa se jajca pregledajo in oznamujejo.

= **Delovna služba v Srbiji.** Na podlagi zakonske uredbe, ki je bila izdana lani v decembru in po kateri so zavezani delovni službi vsi moški od 17. do 45. leta starosti, je srbska vlada odredila, da se zaenkrat delovna služba nanaša samo na letnike 1915 do 1924.

= **Reorganizacija gospodarskih zbornic na Hrvatskem.** Iz Zagreba poročajo da bo v kratkem izvršena reorganizacija gospodarskih zbornic v smislu v decembru izdane zakonske odredbe o ustanovitvi stanovskih in drugih organizacij v okviru hrvatskega ustaškega pokreta. Poleg hrvatskih državnih zvez trgovcev, obrtnikov, industrijcev, kmetov in delavcev bodo ustanovljene centralne osrednje gospodarske zbornice. Tako bo ustanovljena osrednja zbornica za trgovino, osrednja zbornica za obrt in osrednja zbornica za industrijo s sedežem v Zagrebu. Te osrednje zbornice bodo imele podružnice v Osijeku, Banjaluki in Dubrovniku, podobno kakor ima v teh treh mestih svoje podružnice osrednja delavska zbornica. Posebna zbornica bo ustanovljena za denarne zavode in zavarovalnice.

= **Poskusni nasadi bombaža na Hrvatskem.** V hrvatskih gospodarskih krogih se pečajo obširno z vprašanjem proizvodnje bombaža na lastnem področju. Klimatične razmere na jugu države in v Hercegovini so podobne onim v Bolgariji in Grčiji, kjer je proizvodnja bombaža dosegla že znaten obseg. Vrhu tega so strokovnjaki ugotovili, da bi prineslo velike koristi, če bi se pridelovanje bombaža vrstilo s tobakom tako da bi se eno leto pridobival bombaž, drugo leto pa na isti zemlji tobak, kar bi koristilo eni in drugi kulturi. Kakor zatrjujejo bodo že letos pričeli z večjimi poskusi v Hercegovini.

= **Ustanovitev instituta za agrarno politiko na Hrvatskem.** Po vesteh iz Zagreba bodo v kratkem ustanovili v okviru kmetijskega ministrstva poseben institut za agrarno politiko, ki bo nadalje vali prejšnje delo gospodarske sloge na tem področju in bo stavljal ministrstvu predloge za agrarno politiko in za načrtno dirigiranje kmetijske proizvodnje.

= **Povišanje vrednosti danske krone.** Danska Narodna banka je 22. t. m. objavila sklep, po katerem se vrednost danske krone poviša za 8.3%. Čeprav so v danski javnosti že prej razpravljali o potrebi zvišanja paritete nasproti drugim valutam, je prišel ta ukrep vendar nepričakovano. Danska je ukinila zlato pariteto leta 1931. takoj po padcu angleškega funta. Od tedaj je bila danska krona naslonjena na angleški funt in je doživela enako devalvacijo kakor funt. Že kmalu pa so se čuli glasovi, da je intervalutarna vrednost danske krone prenizka, kar povzroča visoke cene uvoženemu blagu, te pa zopet pospešujejo dvig cen na notranjem trgu. Ob izbruhu vojne je Danska v septembru 1939. izvedla ponovno devalvacijo, ki pa se je pozneje dokazala kot docela nepotrebna. Zlasti se je izkazalo, da je prenizek tečaj krone pri vpoštevanju cen na Danskem in ustrezajočih cen v drugih državah, zlasti v Nemčiji. Posebno v zadnjem času so cene kazale stalno tendenco dviganja. S povišanjem vrednosti krone je to dviganje sedaj ustavljeno. Sprememba tečaja krone pomeni prav za prav, da se razveljavi poslednja devalvacija krone, ki je bila izvršena v septembru 1939. Povišanje vrednosti krone je bilo izvršeno na podlagi sporazuma z Nemčijo o cenah v blagovnem prometu med obema državama, kar je šele omogočilo valorizacijo, ki bi sicer zadela agrarni izvoz in interese kmetov. Ti so namreč prizadeti zaradi blokade, ker ne morejo uvažati iz prekomorskih držav razna krmila in so morali omejiti obseg živinoreje in prašičjereje.

= **Švicarske težkoče pri oskrbi s prekomorskimi surovinami.** Ko so se lani sredi leta poostrile težkoče pri oskrbi Švice s prekomorskimi surovinami in je bila brez ovir odprta le pot preko portugalskih luk, se je Švica sporazumela s Španijo glede prevoza švicarskega blaga, ki se uvaža preko portugalskih luk. Prevoz preko Španije pa bi bil po železnici otežkočen zaradi preobremenitve španskih železnic in pomanjkanja vagonov, pa tudi zaradi tega, ker je treba blago zaradi širšega tira španskih železnic na špansko-francoski meji prekladati na druge vagone. Zato je švicarska poldržavna družba za prevoz s tovornimi avtomobili po dogovoru poslala v Španijo potrebno število tovornih avtomobilov za prevoz blaga preko španskega ozemlja. Španija pa se je zavezala da bo stavila na razpolago potreben bencin. Po tej poti je zadnje mesece uvažala Švica predvsem visokovredna živila, kakor kavo, čaj, kakao, sladkor, namizno olje, ribje konzerve, pa tudi nekatere surovine, kakor volno, terpentinovo olje itd. Kakor poročajo sedaj iz Švice, obstoja nevarnost, da bo ta promet ustavljen, ker Španija nima več na razpolago potrebne količine 50.000 litrov bencina na mesec.

= **Lansko povečanje obtoka bankovcev v Nizozemski.** Po izkazu nizozemske banke je znašal ob koncu lanskega leta obtok bankovcev v Nizozemski 2116 milijonov goldinarjev nasproti 1552 milijonom ob koncu prejšnjega leta, tako da se je obtok v teku lanskega leta povečal za 37 odstotkov. Povečanje je nastalo zaradi tega, ker so menična in lombardna posojila gospodarstvu narasla od 168 na 457 milijov, predujmi državi pa od 15 na 204 milijone goldinarjev. V zvezi z odkupom nemških zakladnih bonov se je postavka »inozemske menice« povečala od 15 na 929 milijonov goldinarjev. Nizozemska industrija je v teku lanskega leta dobila za 2 milijardi mark naročil iz Nemčije.

= **Občutno zvišanje cen monopolskih predmetov v Turčiji.** Turška vlada je te dni občutno zvišala cene vsem monopolskim predmetom, zlasti vžigalicam, ki so se podražile za več kakor 100%. Tudi sladkor se je zaradi povišanja trošarine podražil za več kakor 100%, pri istočasni omejitvi potrošnje. Oficiozni »Ulus« utemeljuje povišanje s tem da Turčija ne živi v miru, četudi ni neposredno zapletena v vojno. Vsaka žrtev, ki jo zahteva vlada od naroda, bo pripomogla, obvarovati Turčijo pred vojno.

Duce sprejel generala Birolija

Rim, 30. jan. s. Duce je sprejel armadnega generala Pirzija Birolija, vojaškega guvernerja Črne gore, ki je Duceju poročal o vojaškem in političnem položaju v tem predlu. Na podlagi poročila je Duce dal generalu nekaj smernic, ki bodo morale biti izvedene v akciji, ki je v teku.

Mikadove čestitke bolgarskemu kralju

Tokio, 30. jan. d. Japonski cesar je bolgarskemu carju Borisu III. poslal brzojavne čestitke za njegov 48. rojstni dan.

Zasedanje siamskega parlamenta

Bangkok, 30. jan. s. Včeraj se je pričelo izredno zasedanje tajskega parlamenta. Zbornica razpravlja o položaju, ki je nastal zaradi vojne napovedi Veliki Britaniji in Zedinjenim Državam. Snoči je soglasno odobril vojni proračun.

Švedski protest v Washingtonu

Stockholm, 30. jan. s. Listi poročajo, da je bilo mnogo švedskih tvrdk, ki imajo svoj sedež v Zedinjenih državah, vključenih v tako zvane črne sezname. Zaradi tega ukrepa washingtonske vlade je švedski poslanik v Washingtonu v imenu stockholmske vlade vložil odločen protest.

Nezgoda argentinskega zunanjega ministra

Rio de Janeiro, 30. jan. s. Argentinski zunanji minister Ruiz Guinazu se je na povratku s panameriške konference v Rio de Janeiru ponesrečil. Minister je nameraval odpotovati z letalom nazaj v Buenos Aires, ko pa se je hidroavion pričel dvigati z vodne gladine, ga je močan vihar spravil iz ravnovesja tako, da je treščil v vodo. Vseh 12 ljudi, kolikor jih je bilo v letalu, se je rešilo. Ostali so nepoškodovani, le Guinazu je dobil resnejšo poškodbo na prsih. Argentinski zunanji minister se je pred dnevi z istim letalom pripeljal iz Buenos Airesa v Rio de Janeiro. Letalo je svoj čas pripadalo francoski letalski družbi Air France. Nesreča se je pripetila ob 9.30 lokalnega časa. Ministra so takoj odpeljali v mornariško bolnišnico v Rio de Janeiru. Vse kaže, da njegovo stanje ni nevarno.

Prevratno gibanje v Južni Afriki

Lorenzo Marquez, 30. jan. s. Kljub aretaciji 400 južnoafriških policijskih organov se notranji politični položaj v Južnoafriški zvezi nikakor ni spremenil, kakor je predvčerajšnjimi menil general Smuts. Javno nezadovoljstvo celo narašča in dogajajo se sabotažna dejanja, ki jih skušajo oblasti prikriti pred tujci. V zvezi s tem je bila posebno resnega značaja eksplozija, pri kateri je zletelo v zrak 12 vodov električne centrale ob slapu Victoria. Generalni direktor elektrarne je izjavil novinarjem, da so saboterji bržkone hoteli onemogočiti vse delo v južnoafriških rudnikih, ki prejemajo električni tok iz te centrale. Vlada je med tem odobrila, da se početverijo straže na vseh točkah, ki so važne za proizvodnjo in promet.

Sovjetske zahteve v Iranu

Ankara, 30. jan. u. Politični krogi v Iranu so silno vznemirjeni zaradi koncesij, ki jih je Eden moral dati Stalinu glede na nevarni položaj, v katerem se je znašel angleški imperij. Stalin je vztrajal na tem, da dobi Sovjetska zveza dve luki v Perzijskem zalivu. (Piccolo)

Organizacija pasivne obrambe v Španiji

Madrid, 30. jan. d. V zvezi z nedavnim sklepom španskega ministrskega sveta o organizaciji pasivne obrambe dežele je španska vlada objavila odlok o opremi civilnega prebivalstva s plinskimi maskami. Danes je bil objavljen javni razpis, s katerim se pozivajo španska in inozemska podjetja za izdelovanje plinskih mask, naj v teku naslednjih dveh mesecev pošljejo pristojnemu oddelku španske vlade načrte in modele plinskih mask. Čim bo osvojen primerni model maske, se bo takoj pričelo množestveno izdelovanje.

Ureditev tranzitnega prometa preko Hrvatske

Zagreb, 40. jan. s. Včeraj se je vrnila iz Rima hrvatska železniška delegacija. V Rimu se je pogodila glede tranzitnih tarif v prometu med Albanijo, Italijo in Nemčijo preko Hrvatske. Pred tem je bila v Bernu, kjer je dosegla sporazum o prometnih tarifah s Švico.

Slika vojne v polarnem pasu

Milanski list »Il Popolo d'Italia« doznava iz Stockholma: Novi vpoklicanci, ki spadajo med najbolj krepke in najbolj izvežbane vojake, ki so se sploh kdaj udeležili borb v mrazu med 40 do 50 stopnjami pod ničlo, so prispeli na severno karelijsko bojišče z Grenlandije in švedske Laponske. Pasje vprege so že pripravljene za prevoz orožja na arktično bojišče. Videl sem jih pred dnevi na severu Švedske, ko so se igrali v snegu. Šest pasjih vpreg obsega 42 živali, ki so prožne kot volkovi, a močne kot voli. Prihodnje dni se jim bo pridružilo še več sto psov te vrste.

Ti psi, ki se zde mali levi, pokriti z volčjo dlako, skačejo po snegu kot zajci in dosežejo lahko hitrost do 40 km na uro. Vsi so tako močni, da po dva in dva z lahkoto vlečeta po snegu do 120 kg streliva in orožja. Vodje vpreg pa so pravi jekleni junaki z izredno razvitimi mišicami.

Te vprege se premikajo daleč vstran od glavnih prometnih poti, nad katerimi se pojavljajo sovjetska letala. Psi vlečejo svoje tovore preko zamrznjene pokrajine neprimerno hitreje, kakor bi mogli konji. Razen tega se te vprege lahko približajo v najbolj oddaljene kraje kjer bi bila sicer mogoča oskrba samo z ljudmi. Vsi ti psi so prispeli na Finsko, potem ko so nekaj tednov prebili na Švedskem, kjer so bili posebej vežbani. Uporaba psov je na teh področjih pomembna tudi zaradi tega, ker so te živali zelo primerne tudi za reševanje ranjencev in vojakov, ki se izgube.

Pri iskalcih zlata in diamantov na Borneu

Na levi dve starinski narodni noši, ki jih oblečejo domačinke ob posebno svečanih prilikah — Na desni dve zali hčerki nekega plemenskega glavarja

Ali veste kako se imenuje glavno mesto otoka Bornea? Morda ga sploh še niste nikoli čuli. Imenuje se Bandjermasin. Kakor ime, sta malo znana tudi pomen in lice tega mesta, ki šteje pičlih 80.000 prebivalcev in leži na južni obali otoka ob izlivu reke Barita v Javansko jezero. To je največje mesto na planjavi na južnem Borneu in je glavno pristanišče za izvoz gumija, zlasti pa slovi kot tržišče zlata in diamantov te največje nizozemske kolonije. Otok Borneo je zelo bogat in ga čaka še velik razvoj. V pokrajini Bandjer, katere življenje in proizvodnja sta docela usmerjenj proti Bandjermasinu, prebiva skoraj milijon ljudi, med tem ko šteje ves nizozemski Borneo 2 in pol milijona luš. Ker so Nizozemci dobro predvidevali, kakšni dogodki se bližajo, so v sodelovanju v Angležj uredili po banjerskih planotah celo vrsto letališč. Ob morski obali so zrasle dobro skrite utrdbe. Nove široke ceste omogočajo naglo manevriranje z velikim številom nizozemskih in domačinskih čet. Storjeno je bilo vse, da lahko porušijo tovarne v primeru japonskega izkrcanja na otoku.

Mesto Bandjermasin je zelo prijazno in vabljivo, zaveda pa se svojega pomena v sedanji vojni. Kakor vsa mesta nizozemskih kolonij, se odlikuje tudi Bandjermasin po snagi, prikupnosti in živahnosti. Bahave so samo palače, kjer so osrednje uprave industrije, trgovine, gospodarstva in vojaških sil. Pristanišče je pestro in razgibano. Moderni parniki, malajske jadrnice (sambane), male in velike ladje vseh vrst se gibljejo po morju. Ob reki Baritu stoje ogromna skladišča in zelo vabljive trgovine. Ceste so široke in asfaltirane. Avtomobili, ki se vsi naglo kretajo, so večjidel zelo dragi in dobavljeni iz Zedinjenih držav. Evropska četrt je pravcata pesem: tu se z najmodernejšo udobnostjo in eleganco druži tropični čar. V pristanišču in v četrti domačinov čutiš najživahnejši utrip delavnosti.

Japonci so nevarni tekmeci

Medtem ko je splošna trgovina z deželnimi pridelki v rokah Bandjercev in Kitajcev, deloma tudi Nizozemcev, je Japoncem uspelo zadnja leta pritegniti nase skoraj celotno trgovino s tistimi rečmi, ki jih lahko uvažajo in s katerimi zaradi cenenosti tolcejo vsako konkurenco. Sijajne japonske trgovine, v katerih prodajajo Japonke v slikovitih narodnih nošah po najmodernejših metodah kupčije prvovrstne izdelke japonske tekstilne in kovinske industrije, so močno nasprotje nizkim, mračnim branjerijam domačinov, v katerem lahko poleg živil kupiš krasne ročne izdelke z Bornea, vse po nizki ceni. Japonci imajo poleg tega v Badjermasinu in izven mesta lastne tovarne za požlahtnjevanje prirodnega kavčuka. Spoznali so, da spada banjerski gumi med najboljše na svetu in da lahko postane pokrajina Bandjer novo veliko središče proizvodnje gumija.

Nadalje imajo Japonci tod široko razpredeno trgovino z lesom. V zvezi s posekami na Borneu pripovedujejo naslednjo pomenljivo zgodbico: ko so začeli Nizozemci graditi svoja prva letališča, ni več zadostovalo, da so žagali orjake v pragozdovju, kakor doslej, v višini moža. Treba je bilo odstraniti vsak štor in tudi korenine, če so hoteli urediti gladka letališča. Japonci so motrili to početje in so začeli posnemati nizozemski zgled, čeprav niso imeli v načrtu gradnje letališč in hangarjev. Tudi oni so začeli odstranjevati drevesa s koreninami vred in so planirali poseke prav tako navdušeno kakor Nizozemci. Toda takšno posnemanje nikakor ni navduševalo Nizozemcev in so začeli Japoncem groziti da jim podaljšajo lesne koncesije samo tedaj, če bodo kakor doslej žagali drevesa vsaj v višini enega metra od zemlje. So že vedeli, zakaj . . .

Cele ure se lahko voziš z avtom po bandjerski pokrajini med samimi plantažami gumijevca. Od jutra do večera so domačini na delu, narezujejo stebelca, lovijo izkapajoči sok v majhne posodice in ga zbirajo v pločevinaste čebre. Potem spravijo sok v avtomobilske cisterne in ga odvažajo v tovarne v Bandjermasinu. Po plodnih planjavah bandjerske dežele imenitno uspevajo riž, rotang (calamus, sadež posebne vrste palm) in poper. Najdejo se tudi izvrstni rudniki premoga. Nahajajo pa tudi zlato in sicer ga iščejo med peskom rek in v objemu kamenja po hribovju. Pridobivanja zlata, predelava in trgovina z njim je skoraj izključno v rokah domačinov.

Domovina vodnega diamanta

Še znatno pomembnejša kakor nahajališča zlata, so nahajališča diamantov. Žlahtni kamni; kar jih najdejo na Borneu, niso vsi dragoceni, a prav posebna redkost je diamant, ki ga nahajajo samo na Borneu in je visoko cenjen. Imenuje se vodni diamant, ki postane skoraj neviden, če ga potopiš v vodno stekio. Središče trgovine in brušenja diamantov je Martapura, ljubko podeželsko mestece, kakih 50 km vzhodno od Bandjermasina. Tam blizu že kakih 300 let iščejo diamante. Tudi pridobivanje diamantov je v rokah domačinov. Vlada proda dovoljenje vsakomur, ki zmore plačati zadostno vsoto. Najlepše dragulje najdejo po pečinah bivših rečnih strug, v globinah do 30 metrov. Cele družine so ves dan na delu. Izpirajo pesek, podobno kakor pri pridobivanju zlata. Domačini imajo sokolje bistre oči in najdejo tudi mikroskopično drobne žlahtne kamenčke. V Martapuri so kot brusilci diamantov najbolj na glasu Arabci in Malajci, v manjšem številu tudi Kitajci. Zadnja leta najdejo vedno manj diamantov. Zato pripašajo cenejše diamante iz južne Afrike v Martapuro da jim ondotni izkušeni in sila spretni brusilci dajo pravi blesk.

Kužne bolezni

Medtem ko ima Borneo mnogo krajevnih lepot in bogate prirodne zaklade, je pa treba, kakor povsod, opomniti tudi na nekatere senčne strani. Tako je na primer vročina na južnem Borneu belcu komaj znosna. Nevarne bolezni prežijo na vsakogar, ne samo na belca: malarija, pegavec, griža, lepra . . . Nizozemska vlada je začela ostro borbo zoper vse te bolezni, toda dosegla je uspehe samo tam, kjer sta snaga in prehrana na zadostni stopnji. Nazadnjaški domačini pač marsikod nočejo ali ne morejo spoznati smisla ukrepov, zato tisoči umirajo za kužnimi boleznimi. Domačini v bandjerski deželi, ki se imenujejo Bandjerci, so zelo bistro mohamedansko pleme, ki ga Nizozemci prav posebno pritegujejo k razvoju gospodarskega življenja na Borneu. Toda bistri Bandjerci imajo to senčno stran, da so — kakor večinoma vsi mohamedanci — le malo delavni. Dajaki, prebivalci pragozdov sredi otoka Bornea, prihajajo v bandjersko deželo samo nakupovat. Pri tem na marsikaterega izmed njih presleni »napredek« Bandjercev in se ne vrne več v svojo divjo domovino.

Znižanje vstopnine na javne prireditve za člane Dopolavora

Popust znaša 30 odstotkov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na »Foglio Disposizioni« tajnika PNF (Narodne fašistične stranke) z dne 31. julija 1941-XIX št. 165, ki razširja delovanje Dopolavora (Opera Nazionale Dopolavoro; na Ljubljansko pokrajino, na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za umestno, da se članom Dopolavora (OND) v vzgojne namene in radi razvedrila olajša obiskovanje javnih gledališč in kinematografov, **odreja:**

Pri vstopninah za vse vrste prostorov vseh kinematografskih dvoran in vseh gledališč se dovoljuje članom Dopolavora (OND), ki imajo člansko izkaznico, 30%ni popust.

Popust ne velja za dneve prvih predvajanj v kinematografih in prvih uprizoritev v gledališčih.

Člen 2. Pri pobiranju kakršne koli takse se računajo zakoniti odtegljaji v breme kinematografov in gledališč na znižane cene vstopnic, ki se izdajo članom Dopolavora. V ta namen se morajo vstopnice za člane OND ustrezno zaznamovati.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 2. januarja 1942-XX.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

*

Znatna ugodnost, ki jo zagotavlja gornja naredba rednim članom Dopolavora za poset gledališč in kinematografov, je zgovoren dokaz, s kako vnemo skrbi Stranka za razvedrilo svojih članov in za kulturno stran njihove vzgoje. Dovoli znano je, da so bila zlasti gledališča doslej težko dostopna delavskim slojem, ki si od svoje mezde niso mogli pritrgati za vstopnino potrebnega zneska. Posledica tega je bila, da je ravno pri najširših slojih, ki so bili razvedrila in vzgojno-kulturnih prireditev potrebnejši od vseh drugih pešalo zanimanje za gledališče ali pa njega poset zanje sploh ni prišel v poštev. Tako te ustanove, ki jim je bila poverjena skrb za življenje ljudske omike, niso v polni meri vršile svoje naloge, kajti iz golih gmotnih ozirov so bila vrata kulturnih hramov delavskemu sloju zaprta. Dostopne so jim bila kvečjemu drugovrstne prireditve, kar je moral občutiti kot krivico, vedoč, da s svojim delom in s svojimi žulji znatno doprinašal k vzdrževanju zavoda, njegovih blagodati pa skoraj ni deležen.

Naredba Visokega Komisarja v osnovi spreminja dosedanji položaj, in delavec, ki je bil doslej nekako milostno pripuščen le k izrazito označenim delavskim predstavam, bo s 30%nim popustom lahko premagal oviro skoraj nedosežne vstopnine ter mu bo zagotovljen dostop ne samo k vsem opernim in dramskim marveč tudi k vsem kinematografskim predstavam. Jasno je, da bo ta ugodnost tvorila tudi veliko privlačnost za vstop v organizacijo, kajti člani bodo vsekakor uvideli, da z vstopom vanjo ni končana vsaka skrb in zanimanje zanje, marveč se vodstvo vsestransko prizadeva, da izposluje članstvu razne ugodnosti v sporazumu z oblastvi, ki so tekisto vedno pripravljene ustreči potrebam širokih slojev. Naredba Visokega Komisarja je lep dokaz te dobre volje oblasti.

Jubilej Veselega teatra

Prav v teh dneh proslavlja Veseli teater svoj prvi »jubilej«. Pred nekaj dnevi je imel namreč 150. predstavo, številko ki je res lepo zaokrožena. Toda teater jo je takoj zapustil, ker je medtem priredil že več predstav in jih bo na ta račun dal še nekaj. »Jubilej« pomeni sedem mesecev dela in prizadevanja ki pa za kulisami ni tako veselo kakor na odru, vendar so njegovi sodelavci s podjetnim g. Božom Podkrajškom na čelu kar zadovoljni da so ustvarili sebi eksistenco. Ljubljani pa prvo slovensko vedro gledališče, ki vzlic vsem konkurenčnim poizkusom ostaja zlasti kar se tiče igranja neprekosljivo in si z moralnim kapitalom dosedanjih uspehov gradi nadaljno bodočnost.

Sicer se Veselemu teatru pozna jubilejno razpoloženje v tem, da je sedanji program sestavljen iz najboljših točk prejšnjih štirinajstih sporedov — iz točk, ki so večidel res vredne, da si jih človek še enkrat ogleda. Med drugim so to duet »Starčka« z go. Kovič-Zamejčevo in g. Pavlom Kovičem dalje skeč »Novoporočenca« z go. Verdonik-Rasbergerjevo in g. Verdonikom »Akrobata doma« z gdč. Vlasto Sernečevo in g. Janovskim pa Kovičev karakterni solo nastop »Pijanec« potlej parodija raznih odrov »Kje je moj klobuk?« z gg. Verdonikom in Ljubiša Jovanovićem dalje prizor »Na kitajskem kolodvoru« in naposled »Večer na vasi« domača spevoigra z gdč. Kovačevo in gg. Kovičem in Verdonikom. Vse točke so znova potrdile svoj uspeh največ smeha na vzbujajo parodije »Kje je moj klobuk?« Vmes nastopa z novimi in starimi kupleti in dovtipi neizčrpni g. Podkrajšek ki se mu jubilej pozna v tem da je oblekel frak (o katerem javno trdi da je izposojen). V ostalem pa je za jubilej v Veselem teatru vse lepo po domače in tudi občinstva je vedno dovoli Adamičev jazz ostaja še nadalje zvest Veselemu teatru, s čigar začetkom je tesno združen.

Prirodoslovno društvo je položilo obračun

„Proteus" in Zbornik znanstvenih razprav začasno prenehala izhajati

Ljubljana 30 januarja.

V četrtek je bil ob skromni udeležbi članstva v mineraloški predavalnici občni zbor Prirodoslovnega društva. Predsednik dr. Alija Košir je najprej pozdravil rektorja univerze dr Milka Kosa in navzočne udeležence zbora, potem pa se je spomnil umrlih članov zdravstvenega referenta v pokoju dr. Frana Dolška kanonika Janka Barleta senatorja Ivana Hribarja zdravnikov dr. Ivana Premrova in dr. Ivana Robide ter profesorja Vladimirja Lapaineta. Nato je pojasnil razmerje Akademije znanosti in Prirodoslovnega društva glede izdajanja Zbornika znanstvenih razprav. Po dogovoru je izdajanje Zbornika prevzela Akademija. Prirodoslovno društvo pa se je zavezalo s primernim zneskom podpreti te znanstvene publikacije. Zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev društvo svoje obveze ni moglo izpolniti in zato v minuli poslovni dobi Zbornik ni izšel. Izdajanje Zbornika je zaradi tega prešlo spet na skrb Prirodoslovnega društva in bo odbor ko se razmere ustanovijo spet pričel s svojimi znanstvenimi razpravami.

Tajnik dr. Maks Vraber je v svojem poročilu orisal odborovo delovanje v zadnji poslovni dobi. Društvo je zaradi gmotnih težav in spremenjenih prilik moralo delno omejiti svoje delovanje. Odpuščena je bila pisarniška moč in odpovedan društveni lokal. Število članstva je v primeri s preteklo poslovno dobo ostalo skoraj nespremenjeno. Društvo šteje 224 rednih 3 častne in 12 ustanovnih članov. K odborovemu delu je bilo poleg 11 na zadnjem občnem zboru izvoljenih odbornikov pritegnjenih še 5 novih. Razmere so nanesle tako da društvo z mnogimi člani že deli časa nima stikov.

Namesto odsotnega blagajnika je podal poročilo o stanju blagajne ravnatelj dr. Simon Dolar. Podrobno je navajal vse izdatke in dohodke najprej za društvo v ožjem smislu besede potem za »Proteusa« in nazadnje za Zbornik znanstvenih razprav. Društvo ima 16.806 lir premoženja, razen tega pa precejšnjo zalogo »Proteusa« in Zbornika. Kot knjižničar je dr Dolar omenil, da so v knjižnici zdaj le italijanske revije ker tuje revije, ki so jih pošiljali v zameno za »Proteja« in Zbornik ne prihajajo.

O Zborniku je poročal dr. Marij Rebek. Izšla sta dva zvezka. Prvi na 73 straneh in drugi na 137 straneh. Za to imajo velik del zasluge pokojni minister dr Korošec, tvrdka Knez, Zbornica za trgovino obrt in industrijo ter Kreditni zavod ki so v ta namen poklonili denarne podpore. Uredniku je v jezikovnem pogledu pomagal prof. dr Kolarič. Namesto odsotnega urednika »Proteusa« je poročal predsednik da je zaradi nastalih razmer revija morala prenehati izhajati. Tudi načrt združitve s kako sorodno revijo se ni posrečil. Gradivo za eno številko je pripravljeno, toda krog naročnikov se je tako skrčil da se odbor ne upa prevzeti odgovornosti za finančni primanjkljaj.

Dr. Valter Bohinec je kot predsednik odseka za varstvo prirode poročal, da je imel odsek v načrtu razširjenje narodnega parka v Bohinju in ustanovitev novega v Kamniških planinah, toda vojna je prekrižala račune. Tudi odkup parcele pod Grmezom na Barju, kjer edino še raste barska brusnica zaradi pomanjkanja denarnih sredstev ni bil izvedljiv. Pač pa je odsek poskrbel da je bila ta redka rastlina posajena tudi na drugih predelih na Barju.

Za predavateljski odsek je poročal predsednik in omenil, da se zveza z ljudsko univerzo ni obnesla. Ker organizacija predavanj ne zahteva velikih gmotnih sredstev, bo Prirodoslovno društvo skušalo prirejati predavanja spet samostojno.

Dr. Munda je v imenu nadzornega odbora predlagal odboru razrešnico. Ker je tretjini odbornikov potekla funkcijska doba, so bile na dnevnem redu tudi volitve. Na predlog odbora pa so za prihodnjo poslovno dobo ostali isti odborniki kakor doslej, in sicer: predsednik dr Alija Košir, podpredsednik dr. inž. Anton Kuhelj tajnik dr. Maks Vraber, blagajnik Stanko Trček, knjižničar dr. Simon Dolar, urednik Zbornika dr. Marij Rebek, načelnika odseka za predavanja dr Božo Škerlj in inž. Fran Premrl, načelnik odseka za varstvo prirode dr. Valter Bohinec člana odseka pa dr. Srečko Brodar in dr. inž Dušan Avsec. V odboru sodelujejo prof. Rafael Bačar, dr. Jovan Hadži, dr. inž. Alojzij Kral in dr. inž. Janko Kavčič. Preglednika računov sta ostala dr. Munda in dr. Oblak.

Na predlog odbora je bila članarina zvišana na 10 lir, kar je občni zbor soglasno odobril. Predsednik se je nato zahvalil zastopnikom tiska za naklonjenost in navzočnim za udeležbo ter zaključil občni zbor.

Anton Petriček †

V petek 23. t. m. je umrl na svojem domu v Podvinu pri Žalcu upokojeni nadučitelj in znani hmeljarski strokovnjak g. Anton Petriček.

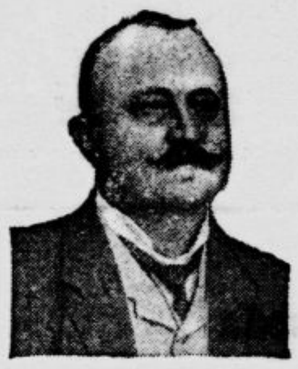

Vest o smrti značajnega in plemenitega šolnika je bolestno odjeknila med učiteljstvom starejšega rodu in njegovimi ožjimi tovariši — prav tako pa tudi v vrstah hmeljarjev cele Spodnje Štajerske, zlasti še Savinjske doline, kjer je Petriček skupno s pokojnim Hausenbichlerjem pred mnogimi leti pričel orati ledino v tej tako važni in pogostokrat dobičkonosni gospodarski panogi. Bil je duša Hmeljarskega društva v Žalcu, s katerim je bilo neločljivo združeno njegovo ime. S svojim temeljitim strokovnim znanjem neumornim delovanjem, večimi predavanji in dobrimi nasveti je v prvi vrsti pripomogel do zavidnega blagostanja Savinjske doline ter je s svojimi dobrimi zvezami na mednarodnem tržišču uspel, da je ravno savinjski hmelj dosegel svetovni sloves ter skupno z žateškim prvačil v Evropi še poln življenjske sile in optimizma je legel vzorni rodbinski poglavar, dober zakonski drug in skrbni oče v grob. Kako priljubljen je bil med našim ljudstvom, je pokazal pogreb preteklo nedeljo 25. t. m. na pokopališču pri Sv. Kancijanu.

Slava njegovemu spominu! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Učiteljica (med slovniško uro): »Spregam torej takole: Ne kričim, ne kričiš, ne kriči, ne kričimo, ne kričite, ne kričijo. — Petrček, ponovi, kar sem povedala!«

Petrček: »Nihče ne kriči!«

Nov vozni red v Ljubljanski pokrajini

V veljavo stopi v nedeljo 1. februarja

Pričenši s 1. februarjem 1942 se uveljavi na dolenjskih progah in na progi Ljubljana—Zalog nov vozni red s sledečimi odhodnimi in prihodnimi podatki:

Na progi Ljubljana—Novo mesto—Metlika

Vl. št. 9213	Ljubljana	odhod 5.25;	Novo mesto	prihod	7.30
Vl. št. 9213	Novo mesto	odhod 7.35;	Metlika	prihod	8.45
Vl. št. 9215	Ljubljana	odhod 8.35;	Novo mesto	prihod	10.49
Vl. št. 9217	Ljubljana	odhod 12.23;	Novo mesto	prihod	14.42
Vl. št. 9217	Novo mesto	odhod 14.50;	Metlika	prihod	16.07
Vl. št. 9219	Ljubljana	odhod 18.40;	Novo mesto	prihod	20.57
Vl. št. 9219	Novo mesto	odhod 21.04;	Metlika	prihod	22.16
Vl. št. 9212	Novo mesto	odhod 4.25;	Ljubljana	prihod	6.42
Vl. št. 9214	Metlika	odhod 6.15;	Novo mesto	prihod	7.33
Vl. št. 9214	Novo mesto	odhod 7.40;	Ljubljana	prihod	9.52
Vl. št. 9216	Metlika	odhod 12.05;	Novo mesto	prihod	13.19
Vl. št. 9216	Novo mesto	odhod 13.27;	Ljubljana	prihod	15.38
Vl. št. 9218	Metlika	odhod 17.05;	Novo mesto	prihod	18.21
Vl. št. 9218	Novo mesto	odhod 18.28;	Ljubljana	prihod	20.45

Na progi Ljubljana—Kočevje

Vl. št. 9311	Ljubljana	odhod 5.45;	Kočevje	prihod	8.00
Vl. št. 9313	Ljubljana	odhod 9.56;	Kočevje	prihod	12.20
Vl. št. 9315	Ljubljana	odhod 14.20;	Kočevje	prihod	16.51
Vl. št. 9317	Ljubljana	odhod 19.35;	Kočevje	prihod	22.07
Vl. št. 9312	Kočevje	odhod 5.37;	Ljubljana	prihod	8.03
Vl. št. 9314	Kočevje	odhod 11.00;	Ljubljana	prihod	13.28
Vl. št. 9316	Kočevje	odhod 14.02;	Ljubljana	prihod	16.28
Vl. št. 9318	Kočevje	odhod 17.30;	Ljubljana	prihod	19.55

Na progi Trebnje—Št. Janž na Dolenjskem

Vl. št. 9414	Trebnje	odhod 8.14;	Št. Janž	prihod	9.04
Vl. št. 9416	Trebnje	odhod 14.20;	Št. Janž	prihod	15.11
Vl. št. 9418	Trebnje	odhod 20.37;	Št. Janž	prihod	21.26
Vl. št. 9413	Št. Janž	odhod 6.05;	Trebnje	prihod	6.55
Vl. št. 9415	Št. Janž	odhod 12.54;	Trebnje	prihod	13.45
Vl. št. 9417	Št. Janž	odhod 17.53;	Trebnje	prihod	18.45

Na progi Novo mesto—Straža Toplice

Odhod Novo mesto	ob: 6.30	10.55	6.30	10.55	14.53	16.30
Prihod Straža Toplice	ob	6.48	11.13	15.11		16.48
Odhod Novo mesto	ob	7.02	12.52	15.32		17.52
Odhod Straža Toplice	ob	7.20	13.10	15.50		18.10

Na progi Ljubljana—Zalog

Odhod Ljubljana	ob 5.57	7.40	12.36	15.20	17.33	18.55	
Prihod Zalog	ob 6.12	7.55	12.50	14.30	15.55	17.44	19.10
Odhod Zalog	ob 6.22	8.05	13.20	14.41	15.45	18.05	19.35
Prihod Ljubljana	ob 6.37	8.20	13.35	14.53	16.00	18.20	19.50

Pesniško tekmovanje za mladinsko zbirko

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani pripravlja slovenski mladini zbirko prigodnih voščil. V nji bodo objavljene pesmi te vrste iz peres nekaterih naših vodilnih pesnikov ter izbor najlepšega, kar je izšlo doslej v knjigah in mladinskih časopisih. Založnica pa bi tudi hotela izpodbuditi tvorno t drugih pesniško nadarjenih ljudi posebej še same mladine. Zaradi tega se je odločila, da odmeri del te zanimive in že dolgo potrebne knjige izvirnim, še neobjavljenim prispevkom, ki jih bo prejela nalašč za to knjigo.

S tem v zvezi razpisuje knjigarna Tiskovne zadruge nagrade za najboljše izvirne pesmi, ki vsebujejo voščilo za razne prilike, ko mladina odraslim ljudem čestita ali izraža svoje posebne želje. Tekmovanja za te nagrade se lahko udeleži vsak, kdor čuti pesniško žilico. Rokopise je treba poslati do 20. februarja t. l. knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani z označbo »Prigodna voščila«! Na rokopisu bodi samo šifra avtorja pesmi, njegovo pravo ime in naslov pa naj se sporočita v zaprti kuverti, ki se priloži rokopisu. Posebno literarno razsodišče bo pregledalo dospele rokopise in podelilo najbolšim naslednje nagrade: **I. nagrado v znesku 100 lir, II. nagrado 50 lir, III. nagrado 40 lir za tri prigodne pesnitve, ter deset nagrad v knjigah v vrednosti po 10—40 lir za eno prigodno pesnitev.** Nagrajeni tekmovalci, katerih pesmi bodo sprejete v uvodoma omenjeno zbirko, se obvežejo že s samo udeležbo pri tekmovanju da odstopijo svoje avtorske pravice založnici knjige. Rokopisi se ne bodo vračali. Po 20 februarju dospelih rokopisov ne bo mogoče upoštevati.

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Predpisi za ogrevanje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno, da se predpišejo skrajna doba, v kateri se sme kuriti v uradih in zasebnih stanovanjih ter prispevki, ki jih morajo plačati uživalci odreja:

Člen 1. V preostali sedanji zimski dobi se smejo uradi in zasebna stanovanja ogrevati, če ni drugačnih odredb, zaključno do 15. aprila.

Člen 2. Kotli se ne smejo zakuriti pred 7. uro za urade in ne pred 9. uro za zasebne hiše.

Kotli se zadnjič ne smejo naložiti po 14. oziroma 16. uri.

Najnižja temperatura v ogrevanih prostorih mora znašati 16 stopinj Celzija, najvišja pa 18 stopinj.

Člen 3. Prispevki, ki jih plačujejo stanovalci za ogrevanje, četudi se zaračunavajo ločeno od najemnine, ne smejo presegati prispevkov iz zimske dobe 1940—1941. Prav tako mora ostati nespremenjen znesek, ki se je plačeval v minuli zimski dobi 1940—1941 v hotelih in zasebni oddaji sob.

Člen 4. Oddajanje tople vode iz samostojnih centralnih naprav se mora omejiti na največ tri dni v tednu, in sicer na soboto, nedeljo in sredo.

Člen 5. Morebitne spremembe določb glede trajanja dnevnega ogrevanja, temperature v prostorih in oddaje tople vode v bolnišnicah in zdraviliščih se odobrujejo po Visokem komisariatu na obrazloženo zahtevo prizadetih.

Člen 6. Če bi nastali pri uporabljanju predpisov te naredbe spori med lastniki poslopij in stanovalci, jih rešujejo krajevno pristojna prvostopna upravna oblastva.

Proti odločbam teh oblastev je dopustna pritožba na Visoki komisariat, ki odloči dokončno.

Člen 7. Kršitelj določb te naredbe se kaznuje jo v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do 2 mesecev.

Člen 8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 26. januarja 1942-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Nenadna smrt

Ena izmed stvari, ki utegnejo človeka najbolj pretresti, je nenadna smrt dobrih znancev in svojcev, ki so bili videti pri najboljšem zdravju. Ne mislimo tu na smrt, ki jo prinašajo nesreče, temveč na tisto, ki jo povzročajo kapi. Marsikdo misli se danes, da so s tem zvezane skrivnostne, nepojmljive sile. V resnici se dogaja vse zelo naravno, človekovo življenje je viselo morda že dolgo na eni sami nitki, ne da bi za to vedel, in nekega dne se ta nitka pretrga. Obdukcija ugotovi potem z gotovostjo ta vzrok, ki je v tem, da je nastala v možganih nenadna krvavitev, ali da se je razpočila vrečasto razširjena žila, ali da je počila nenadno srčna stena. »Anatomične smrtne vzroke« imenujejo to anatomi.

S samo to ugotovitvijo pa se človeški duh ne zadovolji. Vedeti hoče tudi to, kako je prišlo do krvavitve, do tega, da je počila žila itd. Vedeti hoče za povode.

Te povode ugotoviti na truplu, je postoma zelo težko, najpogosteje pa so morda nenaden, hud kašelj, velik telesni napor, ki ga človek ni bil vajen, dvig noge, ki je trpela za krčnimi žilami, pri čemer se je malo sesirjeni krvi, ki je vsebina teh krčnih žil, odtrgalo in zašlo s krvnim obtokom v pljučno odvodnico ter jo zamašilo. Tudi duševni pretresi, velika jeza, žalost ali veselje lahko pomenijo smrtni povod, če je imel človek že prej neko nagnjenje za nenadno smrt, n. pr. če je trpel za težkim poapnenjem žil.

V mnogih primerih po utegnejo takšni povodi povzročiti smrt tudi brez »anatomskih smrtnih vzrokov«, in sicer s tem, da izzovejo z »reflektoričnim« učinkom na srce ustavitev srca. Tako lahko povroča griižljaj, ki je obtičal v grlu, s tem, da draži živce v grlu in se dražljaj prenaša dalje na srčne živce, trenutno ustavitev srca. Podobno utegne prenapolnjen želodec razdraditi srčne živce, v drugih, sicer redkih primerih, pa se utegne njegova vsebina razkrojiti, povzročiti zastrupitev in ta more s svojim vplivom na možgane izzvati hipno smrt.

Posebno številni primeri kapi se dogajajo zavoljo poapnitve srčne venčne odvodnice, ki prinaša srčnim stanicam hrano. Ljudje s takšno poapnitvijo pa so bili seveda že dolgo bolni, čeprav tega niso čutili ali pa vsaj ne čutili v takšni meri, da bi pričakovali svojo smrt. Poapnitev venčne arterije je lahko edini smrtni vzrok, ki ga je ugotoviti na truplu. Povod za smrt samo pa lahko dado vsi tisti momenti, ki povzročajo močnejše navale krvi, žila, ki je izgubila svojo prožnost, takšnega navala ni prenesla več in je počila. Močnejše navale krvi povzroča n. pr. prebavljanje in zato se ne smemo čuditi, če beremo tako pogosto, da je nekdo nenadno umrl pri obedu.

Med trajne konstitucionalne posebnosti organizma, ki ogražajo človeka pogostoma trajno s smrtno nevarnostjo, spadata med drugim rahitis v nežni otroški dobi in limfatizem v poznejši razvojni dobi.

Limfatizem je posebnost organizma, ki se še razvija. Telo je tako rekoč prepojeno in preraslo z limfatičnimi stanicami in njihovim tkivom, ta tkiva in organi, ki pridelujejo limfo, se ohranijo v telesu včasih še čez določeno dobo, ko so pri normalnem človeku že okrneli in izginili. Tu je predvsem žleza brbončica (timus), ki proizvaja limfo in ki mora ob koncu pubertetne dobe, ko je opravila svojo nalogo za razvoj organizma, skoraj popolnoma izginiti. So pa ljudje, mladi in stari, ki se jim brbončica ohrani ali pa jim postane še celo velika, isto tako se jim ohranijo v povečani delavnosti ostale limfatske tvorbe v telesu, kakor bezgavke (mandlji), povečane limfatske žleze v črevju, povečana vranica itd. Drugi važni organi pa jim niso razviti tako, kakor bi morali biti. Ljudje takšne konstitucije kažejo potem neko prirojeno telesno slabost in neodpornost, zlahka postanejo žrtev kužnih bolezni, iz njihovih vrst se rekrutira nenavadno visok odstotek mladostnih samomorilcev, a pod vplivom večjega telesnega napora lahko nenadno in hitro umrejo. Da je med limfatizmom in nenadno smrtjo pogosta vzročna zveza, nam stalno kažejo ugotovitve pri obdukcijah, ta zveza nam pa postane tudi umljiva, če pomislimo, da spremlja limfatizem pogosto neka prirojena ožina in slaba razvitost žilja ter prevelika obremenitev srca. Tudi pogosto neumljive duševne depresije, ki so krive, da smatrajo takšni ljudje svoje življenje za neznosno, nam postanejo jasne. V njih možganih se pretaka enostavno premalo krvi in še ta je slaba.

Tako se vprašanje nenadne smrti, če ga pogledamo z znanstvenega stališča, izkaže kot stvar, ki ni zvezana s skrivnostmi, kakor se nam včasih dozdeva. Nenadna smrt je utemeljena kaor vsaka druga smrt v telesnih lastnostih in posebnostih in to celo tam, kjer se ljudje na videz prostovoljno ločijo od življenja. Narava ne dovoljuje niti v teh primerih, da bi vladala kakšna neumljiva muhavost, temveč vrši tudi na ta način svoj izbor.

Japonska zastava

Japonsko zastavo z znakom vzhajajočega sonca je lahko spoznati in je zato praktična, obenem pa je tudi izročen simbol in že dolgo znamenje japonskega cesarstva. Te zastave niso šele izumili ali ustvarili, temveč je bila tu, ko so jo potrebovali. Ko je cesarska vlada l. 1872. sončni prapor z zakonom priznala za prapor Japonske, je potrdila in posplošila le običaj, ki je obstajal že v dobi šogunata. Šogunat je na pobudo tedanjega kneza iz rodu Sacume l. 1853, odredil, da morajo vse japonske ladje voziti pod to zastavo. Ta ukrep že tedaj ni naletel na nobene težave, kajti večina japonskih ladij je že prej tako ravnala.

Japoncem so narodno zastavo dali prav za prav Kitajci, ki so deželo svojih sosedov že oddavna imenovali »Deželo vzhajajočega sonca««. V neki poslanici japonskega cesarja kitajskemu cesarju l. 607. po našem štetju stoji stavek: Cesar Dežele vzhajajočega sonca pozdravlja cesarja Dežele zahajajočega sonca.« Odkar imajo Japonci stike s Kitajsko, jim je naziv Dežele vzhajajočega sonca kot naziv lastne dežele domač. Tako se je zgodilo, da so na Japonskem že zgodaj uporabljali simbol sončne plošče. Najstarejša zastava s tem simbolom, ki se je ohranila do naših dni, izvira iz začetka 14. stoletja. Ko sta se sredi 16. stol. najmogočnejša tedanja japonska fevdalna gospoda sestala na bojnem polju, da se spopadeta v odločilni bitki, sta odkrila z začudenjem, da imata oba isti prapor, prapor s sončnim simbolom. Enega teh praporov hranijo še danes. V vojski, ki jo je Hidejoši ob koncu 16. stoletja poslal proti Koreji, so mnogi oddelki isto tako nosili sončno zastavo. Pred vsem pa so plule pod to zastavo že tedaj, kakor nam dokazujejo stare slike japonske ladje, ki so služile trgovini s Kitajsko, Anamom, Kambodžo, Siamom in drugimi deželami. L. 1633. je izšla prepoved, ki je ustavila ves japonski prekomorski promet. Ko pa so začele japonske ladje pozneje zopet pluti v tuja morja, so se razni fevdalni knezi, lastniki teh ladij, vrnili tudi k staremu simbolu, dokler ni šogun, najvišji med knezi te zastave naravnost zapovedal. Tako je sončna zastava po naravnem razvoju iz starega časa postala zastava japonskega cesarstva.

Skozi minsko zaporo

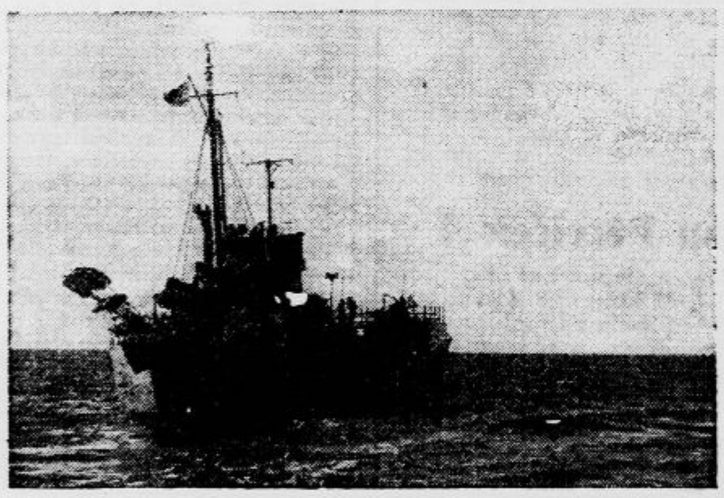

Ladja zaporne straže polaga boje, ki kažejo proste, plovbi dovoljene pasove v minski zapori

Hud mraz v Skandinaviji

Iz Stokholma, poročajo, da vlada nad vso Švedsko in tudi nad Dansko hud mraz, ki prihaja z vzhoda in ga spremljajo snežni viharji. V Stokholmu so namerili že 40 stopinj pod ničlo, v severni Švedski pa celo —53. stopinj, tako da je letošnja zima najhujša, kar jih je imela Švedska od l. 1809. dalje. Posledice mraza je občutiti v prometu: vlaki prihajajo z mnogimi urami zamude, a ledovje je ustavilo tudi razne parnike na morju. V Stokholmu ne more tedni obratovati skoraj noben taksi, ker jim je voda v hladilnikih zmrznjena. Morali so začasno zapreti mnogo šol, a v prestolniške bolnišnice so prepeljali že okrog 400 oseb, ki jih je prizadel mraz.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ona: »Niti deset konj me ne spravi pred oltar!«

On: »Hm! Koliko k. s. prav za prav zahtevate?«

*

Slikar je bil zelo mlad in modelka je bila zelo mična... Pozneje je vprašala: »Ali sem jaz prva tvoja modelka, ki si jo poljubil?«

»Da«, je odgovoril navdušeno.

»Ali je to res?«

Dvignil je roko k prisegi.

»Koliko modelov si imel doslej?« je hotela vedeti.

»Štiri.«

»Kakšne?«

»Eno limono, dve jabolki in en vinski kozarec.«

*

»Toda Micika, zakaj ste prižgali dve sveči, da napišete pismo?« se je razhudila gospodinja.

»Poglejte si pobližje, milostiva,« je odgovorila služkinja. »Saj nista dve, temveč sem samo eno prerezala.«

*

Gospodična Marta se sprehaja s svojim oboževalcem po vrtiču pred hišo. Na oknu slonita gospod in gospa Korenova ter uživata milo pomladansko večerno sapico.

»Tone,« pravi gospa Korenova, »slišati je vsako besedo. Mislim, da ji hoče predlagati poroko. Ne bodiva indiskretna — zažvižgaj malo!«

»Niti na um mi ne pride!« jo je zavrnil Koren. »Kdo je pa meni žvižgal?«

Radio Ljubljana

SOBOTA, 31. JANUARJA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini 12.15: Prekov trio. 12.40: Ambrosianov trio. 1.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: Komunike glavnega stana Oboroženih sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca: Operetna glasba. 14: Poročila v italijanščini 14.15: Godalni orkester pod vodstvom Manna. 17.10: Drugi del simfonično zborovskega koncerta pod vodstvom Armanda La Rosa. 18: Dr. Melka Šimenc: Zdravje gospodinje, predavanje za gospodinje v slovenščini 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pestra glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30 Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca, ob sodelovanju sopranistke Valerije Heybalove: operna glasba. 21.15: Koncert tenorista Ivana Francla, pri klavirju Marijan Lipovšek. 21.35: Koncert ljubljankega komornega dueta prof. Šlais. 22.10: Koncert sopranistke Albe Anzeotti. 22.45: Poročila v italijanščini.

Z ruske fronte

Prve odredbe po prihodu italijanskih čet v neko sovjetsko vas

Največja italijanska astrofizikalna opazovalnica

Na vrhu hriba Clame v bližini Asiaga se je dvignil po zaslugi padoanskega vseučilišča nov astronomski zavod, ki predstavlja po svoji velikosti in tehničnih posebnostih največji in najpomembnejši zavod te vrste, kar so jih doslej zgradili v Italiji.

Težišče opazovalnice je v zgradbi s 15 m široko, okroglo kupolo, pod katero so spravili zrcalni teleskop s premerom 1.20 m, dve pomožni zrcali, eno Newtonovo in eno Cassagranovo, ter 6 m dolg daljnogled.

Teleskop, kakor druge opazovalne naprave, so zgradili popolnoma iz domačih tvoriv, in sicer so jih izvršile Galilejeve delavnice v Florenci. Razen velikega teleskopa so montirali v opazovalnici vsakovrstne instrumente za astrofizikalna opazovanja, kakor n. pr. fotometer,, mikrofotometer, registrator in merilec plošč.

Novi observatorij ni samo največji in najpopolnejši v Italiji, temveč je obenem z observatorijem v Babelsbergu pri Berlinu, ki ima iste razsežnosti, največji v Evropi sploh. Vodi ga prof. Silva s padovanskega vseučilišča, ki mu pomagajo dva asistenta ter en kemik. Otvorili ga bodo v letošnjem maju.

Asiago so izbrali kot sedež nove opazovalnice zato, ker je tam ozračje v vsakem letnem času izredno čisto. Značilno je, da so veliko napravo dovršili v letu tretje stoletnice smrti Galileja Galilei, ki je s svojim prvim daljnogledom okrog l. 1610 kot prvi odkril dotlej neznane Jupitrove satelite. Observatorij se bo v spomin na tega velikega učenjaka imenoval bržkone »Galilejevo oko«.

Miši zatemnile mesto

Gaskonjske miši so dosegle neko, čeprav trenutno slavo zavoljo dogodka, o katerem poročajo vsi francoski listi. Zavoljo miši je mesto Tarbes ostalo za nekaj časa brez električnega toka.

Tok se je prekinil ponoči in le malo ljudi je to tedaj opazilo. Zjutraj pa so se ljudje in podjetja od vseh strani obračali na elektrarno, da bi zvedeli, zakaj elektrika ne funkcionira. Osebje v elektrarni, ki je bilo že ugotovilo prekinitev, ni vedelo pravega odgovora. Treba je bilo natančnejših preiskav in tedaj so ugotovili, da so se tisoči miši naselili v prostore elektrarne ter da so razgrizli gumaste izolacije vodov, zaradi česar je nastala cela vrst akratkih stikov. Razen tega so se po tej čudni pojedini žejne živali spravile na tanke z oljem in jih popolnoma izpraznile, kar je imelo še težje posledice za mestne električne vode. Nešteto glodavcev je z življenjem plačalo svojo drznost, ubila jih je elektrika, toda to ni položaja nič izboljšalo. Vodstvo elektrarne je moralo napraviti korake, da bi doseglo čim hitreje posebno dodelitev materiala, ki je potreben za obnovitev obratovanja. To v današnjih časih ne gre tako enostavno in Tarbes bo ostal zavoljo svojih miši še nekaj časa brez elektrike.

Med iz palm

Da bi pripomogli k samoosvojitvi dežele, kar se tiče proizvodnje medu, so se prebivalci kanarskega otoka Gomere vrnili k pradavnemu načinu pridobivanja medu iz palm. Možje, ki so v tem dobro izvežbani, plezajo sak dan na neke določene palme in jih na vrhovih narezujejo. Vsak dan dobi posdina palma tako okrog dvajset zarez, a iz teh se cedi sladka tekočina, ki jo zbirajo v posebne posode. Tekočino potem zavrejo na močnem ognju in se spremeni v posebno okusen ter redilen med. Narezavanje drevesom nič ne škoduje, pridelajo pa na ta čin do pet stotov medu na leto. Ta način pridobivanja medu poznajo tudi v nekaterih drugih krajih Španije ter Amerike, kjer so ga uvedli priseljenci z Gomere.

Postelja gospe Dubarryjeve

Iz Pariza poročajo, da so zgodovinsko posteljo, o kateri pravijo, da je v njej spala gospa Dubarryjeva, prodali na javni dražbi. Neki ljubitelj takšnih stvari jo je kupil za 38.000 frankov.

A N E K D O T A

Znani berlinski filmski podjetnik R. je bil zelo praznoveren. Ni napravil koraka iz hiše, če se prej ni posvetoval s svojim »telesnim astrologom«. Nekega dne — R. je bil pravkar v poravnalnem postopku — je astrolog spet stopil v njegovo spalnico.

»Kako kažejo zvezde danes?« je vprašal R.

»Slabo...«

»Za Boga!«

»...da, za vaše upnike!«

VSAK DAN ENA

Vodja trgovske šole: »In tu dobivajo tipkarice navodila, kako naj se ubranijo vsiljivih zastopnikov!«

Kulturni pregled

človek in beseda

Izšla je v novi, kritični izdaji knjiga znamenitega raziskovalca A. v. Humboldta *»O različnosti človeške govorice in o nje vplivu na duševni razvoj človeškega rodu«.* Nemška kritika se obsežno bavi s tem delom, ki mu čas v glavnem ne more do živega, saj sodi med spise temeljnega pomena za vsa jezikoslovno-filozofska razglabljanja od Humboldtovih časov do naših dni. Upravičeno pripisujejo temu delu zaradi njegove obsežne vsebine in miselne globine značaj nekake summae jezikovne filozofije. Herbert Nette je v svojem obširnem poročilu posvetil posebno pozornost nekaterim Humboldtovim še vedno veljavnim dognanjem in ugotovitvam, ki kažejo organično tesno zvezo med človekom in govorico, med kulturo in jezikom.

Prosvetljenstvo osemnajstega stoletja je videlo v jeziku človeško iznajdbo. Človek je jel rabiti v praktične namene in za družabni promet določene besede, ki so označevale določene predmete. Teologija pa je temu nasproti poudarjala božanski izvor jezika. Herder je leta 1771 v svojem odgovoru na anketo berlinske akademije znanosti sicer izrekel mnenje da je jezik človeškega izvora, vendar ne smemo pozabiti da ima Herder o človekovi večni naravi tako idealne in globoke pojme da je njegova teza daleč od slehernega naturalizma ali od sodbe, češ da je jezik nastal zaradi dolge rabe. Po njegovem ima človek že od samega začetka pamet in iz svobodno ustvarjajoče pameti kot lastnosti človeške vrste je potekla govorica.

Podobno misli tudi Humboldt o izvoru jezika. Tudi zanj je jezik človeškega porekla, vendar ni njegova iznajdba, prav za prav celo ne njegovo delo, zakaj »človek je človek samo zato, ker govori in da bi lahko človek iznašel jezik, bi že moral biti človek«. To ni paradoks, marveč natančen izraz za kompleksni pojav jezikovnega postanka v človeku, ki bi ga lahko imenovali tudi »počlovečenje človeka z jezikom«. Če se na drugi strani poudarja, da se je govorica naravno razvila iz človeškega prirojenega nagiba h govorjenju, se Humboldtu zdi, da si človek ustvarja jezik z vso celoto svojih duševnih in duhovnih sil in iz same globine svojega bitja. Potek takega ustvarjanja nam ostaja nepojasnjen kakor vse organsko nastajanje v naravi. Toda ta stvarjalni moment se v primeru jezika ponavlja, čeprav ne več s tako silovitostjo kakor v svojem prazačetku, zakaj dokler jezik živi, se tudi ustvarja. Jezik ni nikdar dovršena snov, ki se dalje ne razvija; čim besede zapišemo, jih samo ohranimo kakor mumije. Pravo bistvo jezika pa je življenje in večna sedanjost. Zaradi tega je treba jezik vedno presojati po njegovem življenjskem učinku in kot nekaj, kar se v človeku nenehoma znova ustvarja, kar je po svoji naravi dinamično in genetično.

Posebno poglavje je Humboldt posvetil v svojem temeljnem in še vedno izredno pomembnem delu medsebojnemu izpopolnjevanju mišljenja in govorjenja. Humboldt označuje jezik za obrazovalni organ mišljenja, uvažujoč dejstvo, da se v jeziku medsebojno izprepleta in vzajemno vpliva to, kar mislimo in čutimo in kar nastaja iz naše razpoloženosti. »Intelektualno delovanje«, pravi Humboldt, »ki je povsem duhovno, povsem notranje in ki bi v nekem smislu šlo brez sledu mimo nas, postaja z glasovi govorice vnanje in čutno zaznavno... Jasno se opaža sovpadenje glasu in misli. Kakor misel, podobna blisku ali sunku, združuje vso predstavljalno moč v eno samo točko in izključuje vse sočasno, zazveni tudi glas v vsej svoji določeni ostrini in enotnosti. Kakor zagrabi misel vse čustvo, ima tudi glas prodorno, vse živce pretresajočo moč... Kakor je mišljenje v svojih najbolj človeških odnosih hrepenenje iz teme v luč, iz omejenosti v neskončnost, teče glas iz globine prsi nazven in najde v zraku posredovalno snov, ki se mu čudovito prilega, saj je zrak najrahlejši in za gibanje najlažji med vsemi elementi. Njegova navidezna netelesnost tudi po podobi najbolj ustreza duhu.« V jeziku se sintetično združuje delovanje čutov z notranjim delovanjem duha. Brez glasov ne bi moglo mišljenje postati razločno in predstave bi ne mogle preiti v pojme.

Zanimive misli je zapisal Humboldt o odnosu med narodom in jezikom. Jezik si lahko mislimo samo v odnosu s kakšnim narodom t. j. z določeno ljudsko skupino. Humboldt sploh definira narod predvsem s skupnostjo jezika (Gemeinsamkeit der Sprache) Ljudstvo in jezik sta v medsebojni odvisnosti. V jeziku se izraža narodna posebnost, jezik je tako zraščen z določenim ljudstvom (Volk), da bi zaman skušali potegniti mejo med tem kjer jezik določa ljudstvo in kjer ljudstvo določa jezik. Kakor po Humboldtu jezik s svojo življenjsko občutljivo stavbo že sam po sebi izziva k postanku filozofije in pesnitve (slovstva), prav tako uspevanje teh dveh duhovnih sil samo po sebi vpliva na moč, jasnost, globino in lepoto jezika. Potemtakem je bolj ali manj jalovo vprašanje, ali vplivajo narodi bolj na svoje jezike ali njih jeziki na narode; šele rezultat nekega časa in jezikovnega kroga lahko pokaže, ali je bila stvarjalna moč v samih jezikih, ali pa so duhovne in duševne lastnosti narodov oplajale njihove jezike. Humboldt sklepa: »Duhovne lastnosti in zgradba jezika nekega ljudstva so v notranjosti tako spojeni, kar zliti med seboj, da zadošča, če je tu eden izmed obeh činiteljev, ker drugi popolnoma izhaja iz njega samega... Jezik je hkrati notranji in vnanji pojav duha ljudstev; njih jezik je njihov duh in njihov duh je njih jezik, njune istovetnosti si ne moremo nikdar zadosti predočiti.« Glede na ta naravno dani odnos med ljudstvi in njih govorico zametuje učeni Humboldt mnenje, ki je bilo posebno priljubljeno pri prosvetljencih, da razna ljudstva rabijo razne izraze za ista občutja, čustva in misli. Humboldt pravi, da različnost jezikov ni samo različnost lupin, marveč tudi različnost pogledov na svet, ker ves način subjektivnega zaznavanja nujno prehaja na obrazovanje in na rabo jezika.

Pri takem presojanju jezika se Humboldt zaveda, da obstoji zanimivo nasprotje med narodom in posameznikom, namreč: da je jezik, ki ga označujemo za organ naroda, tudi organ in orodje posameznika in dobiva šele pri njem svoj pravi smisel. V resnici obsega jezik obe nasprotno ležeči lastnosti: z ene strani je jezik nasproti drugim ljudstvom enota, v samem sebi pa se razpada v neskončne delce, ki se po svoje individualizirajo, s čimer se v vsakem jezikovnem krogu nenehno prepletata dve smeri: delovanje in učinek narodne celote in delovanje in učinek posameznika. Sicer je moč posameznika spričo jezikovne stvarjalnosti tisočletne celote neznatna, vendar se doseza približno ravnovesje tako, da posameznik in vsako pokoljenje s svojim prilivom duhovno živih elementov nujno spreminjata bolj ali manj mrtvo jezikovno izročilo.

Vzlic vsemu upoštevanju nujnosti raznih jezikov in za njimi stoječih oblik doživljanja in gledanja življenja pa Humboldt ni izgubil vere v enotnost človeškega rodu. V raznih narodih in jezikih vidi Humboldt zgolj razne stopnje in načine izživljanja človeške duhovne sile na zemeljskem prostoru in v času. Vsak jezik je bolj ali manj srečen poizkus, da uresniči idejo enotnosti človeštva; posamezni jeziki so v tem vekovitem in nedoglednem procesu prav tako nujni, kakor razne govorice posameznikov v območju istega jezikovnega kroga. V tem se posebno izraža Humboldtovo humanistično gledanje na jezik. In nasproti tistim, ki bi hoteli naravne razlike čim bolj poglabljati in sorodne vezi kar se dá uničevati v škodo medseboinega umevanja in sožitja, postavlja Humboldt načelo da se »mejne kočnice začrtajo kar moči rahlo, tako da bodo čim manj vidne«

4.—6. zvezek „Umetnosti"

Pravkar je izšel 4.—6. zvezek revije »Umetnost« z drugo številko literarne priloge »Živa njiva«. K zvezku, ki predstavlja celo knjigo, polno zanimive vsebine in številnih skrbno reproduciranih ilustracij, se še vrnemo s posebnim člankom o »Umetnosti« in njenemu izdajatelju. Za sedaj navajamo samo vsebino in opozarjamo naše čitatelje na ta zares reprezentativni zvezek.

Kronika

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list za Ljubljansko pokrajino št. 8 k dne 28. januarja 1492-XX. E. P.« objavlja naredbe Visokega Komisarja: uvedba osebne izkaznice, določbe glede prekrškov oskrbovalnih predpisov, zvišanje prejemkov bivših jugoslovanskih uradnikov in uslužbencev, predpisi za ogrevanje, znižanje vstopnine na javne prireditve za člane Dopolavora, odločbe Visokega Komisarja: olajšave za poslušanje radio-oddaj na šolah; objave: cenik za meso št. 2 in cenik za zelenjavo in sadje št. 9

* **Na vzhodni fronti je padel stotnik Johannes Schmid,** ki je bil odlikovan z viteškim križcem železnega križa. Bil je odličen letalec-lovec, ki je imel za seboj 41 zmag. Zdaj pa se ni več vrnil s poleta nad sovražnikom. Doma je bil na Nižjem Avstrijskem.

* **Zanimiva arheološka najdba.** Te dni so delavci, zaposleni pri preurejanju železniške proge na terminijskem kolodvoru v Rimu med kopanjem naleteli na trd predmet, in ko so previdneje nadaljevali z delom, je na dan prišla krasna starorimska statua. Takoj so poklicali muzejske strokovnjake, ki so ugotovili, da kip predstavlja Anfitrito, eno izmed Nereid, hčerko Nereja in Pozejdonove žene Doride.

* **Led na Vareškem jezeru.** Vareško jezeru je v vsem svojem obsegu zamrznilo, da ga pokriva debela, čvrsta plast ledu. Od blizu in daleč so takoj prihitele trume drsalcev, da izkoristijo redko priliko in se naužijejo zimskega veselja. Mnogo občudujočih gledalcev je privabil voz lesa z volovsko vprego, s katerim je voznik krenil kar preko jezera, da bi si skrajšal pot, in je v resnici brez najmanjše nezgode dosegel drugi breg. Prav tako so jezero prečkali nešteti delavci, ki hodijo na posel v kraje onkraj vode, a mnogi izmed njih so se s kolesi prepeljali čez jezero.

* **Nerodna nezgoda filmske igralke.** Elsa de Giorgi, znana filmska igralka, ki je nedavno prešla k odrski umetnosti in je zdaj članica igralske družine Ricci-Pagnani-Carini, je v sredo zvečer v gledališču Odeon v Milanu postala žrtev drzne tatvine, da trpi okrog 40.000 lir škode. Dajali so pravkar Forzanovo »Sly«, a ko je igralka v odmoru po drugem dejanju prišla v svojo garderobo in odprla svojo ročno torbico, ki jo je bila pustila na mizi, je z grozo opazila, da so iz nje izginili vsi dragulji in zlatnina, ki jih je hranila v nji.

* **Osem članov družine zastrupljenih s plinom.** V majhnem stanovanju v eni stranskih ulic Napulja stanuje družina 31letnega Armanda Espozita in njenegovih sedmih otrok, izmed katerih je najmanjši še v plenicah. Zvečer so očitno kurili s plinom, da bi se ogreli, a nazadnje plinskega voda niso dovolj varno zaprli, zjutraj pa so soselje vso družino našli zastrupljeno. Očeta in dva njegova najstarejša sinova so morali prepeljati v bolnico, medtem ko je pet otrok lahko ostalo v domači oskrbi.

* **Nova določila o vojaškem kosilu po gostilnah.** Nemški listi poročajo: Uvedba vojaškega kosila dvakrat na teden po vseh gostilnah in ljudskih kuhinjah je v vsej Nemčiji zbudila odobravanje. Razume se, da vojaško kosilo, ki ga dobivajo vojaki na fronti, vsebuje več redilnosti kakor kosilo v domačih gostiščih. Vendar ima vojaško kosilo v Nemčiji velik simboličen pomen. Na fronti vojakom ni mogoče dajati predjedi, tehnični zadržki tega ne dovoljujejo. Zato je vodja gospodarske skupine gostišč odredil po navodilu državnega vodje tujskega prometa, da se tudi po gostilnah in gostiščih ne smejo več nuditi predjedi k vojaškemu kosilu. Ob ponedeljkih in torkih morajo torej gostilne in ljudske kuhinje postreči gostom zgolj s skromnim vojaškim kosilom, da se tako poglablja vzajemnost domovine in fronte.

* **Velika zbirka kosti v Nemčiji.** Nemški listi objavljajo poziv vsemu narodu: Industrija potrebuje kosti. Na tesno gre z maščobami, ker je treba z vsakršnim hranivom za živali, štediti v prid človeški prehrani in se zatorej mesne, mlečne in druge maščobe ne dajo pridobivati še v večji meri. Poleg jedilnih maščob za človeško prehrano pa je zelo potrebna za vojno tehnična maščoba, ki se danes pridobiva v glavnem iz kosti. Iz tehnične maščobe se pridobivajo glicerin, stearin, olein in podobno, zlasti tudi klej. Lesna industrija, vojska in papirnice potrebujejo mnogo kleja. Razen tega se iz kosti v veliki meri pridobiva kostna želatina. Je pa še mnogo drugih važnih pridobitev iz kosti. V celoti čaka kakih 70 industrij na kosti, ki jih mora poslej zbirati sleherni Nemec. Otroci jih morajo vsak teden enkrat prinesti v šolo.

* **Sprejem prostovoljcev.** V vseh alpskih deželah se sprejemajo prostovoljci v oborožene oddelke SS. Listi pravijo, da so se divizije teh oddelkov borile doslje že na vseh bojiščih in stoje zdaj spet v prvi fronti proti boljševizmu. Njihova dejanja so klic nemški mladini in brambe voljnim možem. Docela motorizirane oborožene divizije SS obsegajo vse vrste orožja: pešadijo, topništvo, pionirje, oklopnike, poročevalske oddelke, konjenico, protiletalstvo, sanitejce itd. Zlasti se sprejemajo prostovoljci v planinsko divizijo SS in to v starosti od 17. do dopolnjenega 45. leta.

IZ LJUBLJANE

u— **Kakor že javljeno,** se bo vršil prihodnji petek, dne 6. februarja ob pol 7. uri zvečer v veliki Filharmonični dvorani koncert odlične violinistke Pine Carmirelli iz Rima. Gospa spada med najboljše violinske virtuoze, ki uživajo tudi izven meja svoje domovine odlični umetniški sloves. Ko je lani prvič nastopila v naši koncertni dvorani je bila deležna nedeljenega splošnega priznanja. O sporedu in njenih kritikah bomo priobčili prihodnje dni kaj več. Danes opozarjamo na ta koncert, za katerega so vstopnice v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Združenje mesarjev in klobasičarjev** v Ljubljani obvešča cenjeno občinstvo in člane, da so došle kontrolne knjige za meso. Te knjige je treba točno izpolniti, zato naprošamo, da vsaka stranka pri mesarju, kjer kupuje meso, najkasneje do 6. februarja t. l. predloži mesno knjižico in glave živilskih kart vseh družinskih članov, ker je treba njihove številke vpisati v kontrolno knjigo. Člani združenja pa morajo oddati vse knjige izpolnjene združenju do 9. februarja.

u— **Trgovci na drobno** naj odrezke januarskih živilskih nakaznic prineso v mestni preskrbovalni urad — kakor doslej — v dveh skupinah. V ponedeljek na Svečnico, 2. februarja naj pnineso odrezke trgovci z začetnimi črkami A—M, v torek 3. februarja pa oni z začetnimi črkami N—Ž. Pozneje prinešenih nakaznic ne bo mogoče upoštevati, zato naj se pa vsi natanko drže navedenih rokov.

u— **Nesreče.** Pri smučanju je padel in si zlomil levo nogo 22letni posestnikov sin Alojz Klemenčič iz Št. Vida pri Stični. Tuli Antonija Rajner iz Ljubljane si je pri tem sportu poškodovala levo nogo. Pa še tretjo žrtev smučanja so pripeljali v bolnišnico, in sicer 7letnega delavčevega sina Franca Perkaja iz Ljubljane. Zlomljeno ima desnico. Na krožni žagi si je odrezal palec desnice 46letni possetnik Anton Puchar iz Ljubljane. Z ogljikovim okisom se je zastrupil hlapec Alojzij Polonič. Peč v sobi, kjer je spal, ni dobro vlekla, tako da se je soba napolnila s strupenim plinom. Pod sani je padel sin delavca Lojze Benčina iz Ljubljane. Poškodovano ima desno nogo. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— **Na vseh dolenjskih progah** se uveljavi v nedeljo 1. februarja t. l. nov vozni red za potniški promet. Vse spremembe s popravki tudi na ostalih progah so izšle v voznem redu »Ekspres«, ki ga dobite za ceno ene lire.

u— **Literarni večer Ivana Albrehta.** Pisatelj Ivan Albreht priredi v kratkem literarni večer, na katerem bo skušal podati pregled svojega literarnega dela. Za uvod bo o pisateljevem kulturnem delu govoril vseuč. profesor dr. France Veber. Podrobnosti, datum, uro in spored objavimo prihodnje dni. Večer bo po vsej priliki v dvorani Delavske zbornice.

u— **Nedeljsko zdravniško dežurno službo** bo opravljala od sobote ob 20. do ponedeljka ob 8. mestna zdravnica dr. Jožica Žitko, Pleteršnikova ulica 13, telefon 47-64.

u— **Slikarska razstava bratov Nandeta in Draga Vidmarja** bo jutri ob deseth otvorjena v Obersnelovi galeriji na Gosposvetski cesti. Posebna vabila niso bila poslana, zato še posebej opozarjamo na to pomembno umetniško prireditev.

Iz pokrajine Trieste

Zgodovinsko delo našega rojaka. Ime Avgusta Hermeta je v našem mestu in v naši pokrajini sicer mnogo manj znano kakor v literarni javnosti v ostali Kraljevini, čeprav je naš rojak. Živi pa in stalno dela v Firenci, kjer se z uspehom udejstvuje v skupini, ki jo vodita Giovanni Papini in Piero Bargellini. Hermet je znan zlasti kot glasbeni kritik in njegove ocene v florentinskih dnevnikih uživajo velik ugled. Največji uspeh pa je dosegla njegova razprava »La ventura delle riviste« (Usoda revij), ki je izšla najprej v nekem florentinskem obzorniku, zdaj pa pisec pripravlja tudi knjižno izdajo. Je to veliko, okrog 500 strani obsegajoče delo, a živo napisano besedilo spremlja okrog 100 portretov in karikatur najznamenitejših literatov, umetnikov in kritikov. Delu se obeta velik uspeh.

Film o znamenitostih našega mesta. Pod vodstvom režiserja Pietra Benedettija, ki je na zadnji mednarodni kinematografski razstavi v Benetkah dosegel tako pomemben uspeh s svojo filmsko reportažo »Policijski psi«, dovršujejo nov film o zanimivostih in lepotah našega mesta in okolice, ki ga je izdelala tvrdka »Incom«. Med posameznimi prizori filma so zlasti posrečeni posnetki živahnega vrveža v znameniti »Bottegi« na gradu, kjer se je komparzerija tako obnesla, da nosijo slike videz pristne resničnosti. Pravkar dovršuje režiser še posnetke Miramara, s čimer bo film zaključen. Medtem pa je neumorni delavni Benedetti končal že tudi dokumentarni film o krasotah podzemskega kraljestva v Postumii. Je to prav tako sijajno uspela reportaža, v kateri so med drugimi sodelovala tudi domača dekleta Vera in Lidija Madric ter Ljuba in Neda Kutin.

Z Goreniskega

Dva nova deželna svetnika na Gorenjskem. Gauleiter dr. Rainer je v sredo popoldne sprejel v Celovcu vladna svetnika dr. Doujaka iz Kamnika in dr. Skalko iz Kranja. Izročil jima je listini, s katerima ju je Adolf Hitler imenoval za deželna svetnika. Dr. Rainer je imel dalši nagovor in je naglašal, kakšne so naloge na Gorenjskem in kolikšna je odgovornost obeh novih deželnih svetnikov, ki bosta morala dokazati svoje sposobnosti na ta način, da z vsemi silami čim prej izvedeta priključek gorenjskih krajev k ostali Koroški. Deželna svetnika sta gauleiterju zagotovila, da bosta delovala po njegovih navodilih z vsemi močmi in sposobnostmi.

— **Razdelitev kamniškega okrožja.** Kamniško okrožje je razdeljeno v naslednje okraje stanovskih uradov: Kamnik z občinami Kamniška Bistrica in Sele pri Kamniku, Motnik z občinama Šmartno pri Tuhinju, Gornji Tuhinj, Homec z občino Mengeš, Lukovica z občinama Krašnja in Lukovica, Vodice z občino Komenda, Dol z občinami Ihan, Vino in Podgorica, Domžale z občinama Dob in Črnuče ter Litija z občinami Šmartno pri Litiji, Trebeljevo in Kresnice. Na sedežih okrajev stanovske oblasti bo v bodoče deloval stanovski (civilni) uradnik in pred njim se bodo lahko sklepale zakonske zveze.

Žrtev zime. Na Gorenjskem in Koroškem je zima letos prav huda in je že marsikdo ozebel. Listi poročajo med drugim, da je dobil hude zmrzline 16letni mlinarski vajenec Pavel Gruntnik iz Šmihela, ki je pomagal loviti led, pa je padel v vodo. Prepeljali so ga v celovško bolnišnico.

S Spodnje Štajerske

Spominska svečanost v Mariboru je bila pretekli torek zvečer. Mestni magistrat je bil rdeče okrašen in na pilonih so bila zapisana imena dvanajstih padlih. Zveznemu vodji Steindlu je bilo javljeno, da je nastopilo 6.200 brambovcev in mladostnikov. Nato je govoril Steindl, ki je na koncu rekel: »Naša obljuba v tej svečani uri je, delati in se boriti, da dopolnimo tisto, kar so mrtvi započeli. Spodnja Štajerska je nemška in bo nemška ostala. Tudi še čez tisoč let bo plapolala zastava Adolfa Hitlerja v prekrasni deželi med Muro in Dravo, Savo in Savinjo. Nemčija se danes bori zoper cel svet sovražnikov. To je borba za biti ali ne biti.«

Življenje in umiranje. V mariborski bolnišnici so umrli: 72-letni upokojeni knjigovodja Avgust Schmid, 30-letna železničarjeva žena Angela Pečarjeva in 2-letna carinikova hčerkica Anica Vimerjeva. Pri Ljubnem v Gornji Savinjski dolini je umrla 68-letna Frančiška Sušnikova. — V Celju so pretekli teden zabeležili 20 porodov, 6 smrti in 2 poroki. Poročili so se: Avgust Orel in Francka Čatrova ter Karel Lubej in Alojzija Dobriškova, umrli pa so: Marija Ogrizkova, Janez Amon in Karel Košič iz Celja, Elizabeta Kališnikova z Zidanega mosta, Marija Romihova s Pilštanja in Josipina Uhanova iz Litije.

Dva najdena mrliča. Friderik Pavlič, 28-letni bivši trgovski nameščenec, se je v torek zvečer udeležil zborovanja na mariborskem trgu. Ko pa je šel domov, ga je povozil vlak v Studencih. Šele naslednje jutro so našli strahotno razmesarjeno truplo. Glava je bila docela zdrobljena. Lokomotiva je kakih 50 m vlekla truplo s seboj. — Na Spodnji Ložnici pri Slovenski Bistrici so našli v bližini Jeričeve gostilne neko 14-letno deklico mrtvo. Poizvedovanja so dognala, da je to Matilda Bušnikova, hčerka železničarja iz mariborske okolice. Dekle je že večkrat zgrešilo pot. 21. t. m. je šlo v šolo pa je tavalo kar naprej, nakar je menda od utrujenosti zaspalo ob cesti in zmrznilo.

Kdo še smo uporabljati smučke? Državni namestnik za Štajersko je objavil, da smejo odslej uporabljati smučke samo še naslednji: vsi planinski prebivalci, v kolikor poklicno potrebujejo smučke; smučarski učitelji, ki potrebujejo smučke za izvrševanje pouka; vsi pripadniki Hitlerjeve mladine, ki še niso vpoklicani v vojaško službo in potrebujejo smučke za predvojaško izobrazbo; policijski, carinski, poštni in železniški uslužbenci z izkazi svojih oblasti, da potrebujejo smučke za izvrševanje službe, in slednjič otroci, katerih smučke niso daljše kakor 1.70 m.

Nova razstava v Mariboru. Od 31. januarja do 8. februarja bo v prostorih Mariborskega gradu prirejena znana razstava »Planika in lovor«, ki obsega fotografije in akvarele iz vojevanja na Norveškem, v Grčiji in na Kreti.

Letošnje konjske dirke na Cvenu pri Ljutomeru bodo 12. aprila. Pri teh dirkah bodo izbrali konje, ki pridejo v poštev za pomladne dirke v Gradcu. Izbrani bodo samo prvovrstni konji.

Iz Hrvatske

Boj proti nalezljivim boleznim. Zagreb se uspešno upira nalezljivim boleznim. Doslej ni nikake nevarnosti, da bi se razširila kakšna taka epidemija. V veliki meri je to zasluga mestnega fizikata in razkuževalnega zavoda, kjer vsakogar, ki pride iz drugih krajev, pa je sumljiv, da nosi s seboj klice nalezljivih bolezni, takoj razkužijo. Ustanovljeni bosta še dve razkuževališči, in sicer v Brodu na Savi in v Sisku. Tu bodo razkužili vse sumljive osebe ki prihajajo z vlaki in bosta tako zagrebški razkuževališči v veliki meri razbremenjeni.

Delo zagrebškega reševalnega društva v lanskem letu. Kakor znano je 15. t. m. zagrebška mestna občina prevzela skrb za vzdrževanje bivšega reševalnega društva. Ob tej priliki navajajo listi bilanco za preteklo leto. S štirimi avtomobili, ki jih je imelo društvo, je prepeljalo 10.263 ljudi. Od tega je bilo 1030 primerov nesreč, 460 hitrih obolenj, 103 samomorilcev in 54 mrličev. Pri prevozih je bilo prevoženih 75.382 kilometrov in porabljenih 12.881 litrov pogonskega goriva.

Dve žrtvi ogljikovega okisa. V petek so našli v stanovanju dr. Wiesnerja mrtvega kleparskega pomočnika Stjepana Dekanića. V stanovanju je s pečico grel zamrznjene cevi. Komisija je ugotovila, da se je Dekanić zastrupil z ogljikovim okisom ki je uhajal iz peči. — Naslednji dan se je na podoben način zastrupila hišna pomočnica Anka Salopek. V njeni sobi je kleparski pomočnik pustil pečico z ogljem, da bi se zamrznjena cev odtajala. Salopekovi pa je pozabil povedati, naj pečico, ko bo šla spat, odstrani iz sobe. Nesrečno dekle se je vleglo v posteljo in trdno zaspalo, prihodnje jutro pa so jo našli mrtvo.

V veliki župi Prigorje je pouk ukinjen do 2. februarja. Zaradi hudega mraza, ki je zavladal po vsej Hrvatski in ki je od njega še posebno prizadeta šolska mladina, je veliki župan Prigorja na vsem področju župe ukinil šolski pouk za 8 dni do 2. februarja.

Dunajski književniki obiščejo Hrvatsko. Vodja državnega poročevalskega in propagandnega urada dr. Rieger je povabil dunajske književnike na osemdnevni obisk Hrvatske. V Zagrebu se bodo nemški književniki mudili tri dni, potem pa odpotujejo v Varaždin, Osijek in druge kraje.

Vseučiliški teden v radiu. Zagrebška radijska postaja je posvetila tekoči teden ustaški vseučiliški mladini. Za uvod je imel Poglavnik v nedeljo opoldne govor v katerem je dejal, da so visokošolci izpolnili najlepše strani zgodovine osvobodilnega boja ustašev. V znak priznanja bodo smeli nositi posebno odlikovanje. V ponedeljek je govoril v radiu berlinski poslanik dr. Budak o temi »Hrvatski visokošolci v osvobodilnem boju« V torek je bil na vrsti profesor Oršanić, v sredo pa je govoril zunanji minister Lorković o temi »Od ustaškega vseučilišča do ustaške Hrvatske.

Obletnica narodno-socialističnega režima

Berlin, 30. jan. s. Z resnimi svečanostmi bodo danes proslavili v Nemčiji obletnico prevzema oblasti po narodnih socialistih. Včeraj je šef glavnega stana SS oddelkov Lutze govoril v radiu in poudaril važnost dogodka v tem tretjem letu vojne.

Aretacije Židov na Madžarskem

Budimpešta, 30. jan. s. Mnogo Židov je bilo prijavljenih sodnim oblastem, ker so širili netočne in državi škodljive vesti. V Budimpešti je bilo aretiranih okrog deset Židov, pri katerih so našli radijske aparate in so jim jih zaplenili. V židovskem okraju Unguar so zaplenili 36 radijskih aparatov. Njihove lastnike, ki so bili sami Židje, so prijavili sodnim oblastem zaradi širjenja netočnih vesti.

Določbe glede prekrškov oskrbovalnih predpisov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za umestno, da se izdajo novi predpisi za pobijanje prekrškov glede oskrbe, potrošnje in cen, odreja:

Člen 1. Organi, ki so poklicani ugotavljati kršitve predpisov za pobijanje kaznivih dejanj glede oskrbe, potrošnje, cen in živil vobče, so uradniki in organi policijskih oblastev in nameščenci urada za kontrolo cen pri Visokem komisariatu; ti predložijo svoje zapisniške ovadbe o prekrških, izsledenih v ljubljanski občini kr. kvesturi, o prekrških, izsledenih v ostalem delu pokrajine pa krajevno pristojnemu občnemu upravnemu oblastvu prve stopnje.

Kr. kvestura in oblastva iz prvega odstavka so pristojna izrekati kazen zapora do največ dveh mesecev, samo ali združeno z denarno kaznijo do največ L. 5000.—

Če tako oblastvo misli, da je treba izreči višjo kazen nego je zanjo samo pristojno, predloži zapisniško ovadbo sodnemu oblastvu s svojimi pripombami in pojasnili, ki se mu vidijo umestna, razen v primerih, ko je po členih 7., 8. in 9. Ducejevega razglasa z dne 24. oktobra 1941-XIX, objavljenega v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino z dne 8. novembra 1941-XX št. 90, pristojno vojaško vojno sodišče.

Člen 2. Kr. kvestura in občna upravna oblastva prve stopnje sodijo brez posebnih procesualnih obličnosti po zaslišanju zagovora ovadenca, ki ga pozovejo predse, in po zaslišanju sestavitelja zapisniške ovadbe, ki je izsledil prekršek, in zaslišanju, po njih preudarku, drugih prič.

Odločba ni treba, da bi bila obrazložena.

Zgoraj omenjena oblastva smejo, poleg kazni po njih pristojnosti, če je bilo dejanje storjeno v izvrševanju trgovine ali obrta, začasno odvzeti obrtno pravico in predlagati Visokemu komisariatu nje trajni odvzem. Če treba, odredijo tudi zaplembo blaga, ki ostane pod zaporo do nadaljne odredbe Visokega komisarja. In to tudi v primerih, ko se pošljejo spisi zaradi višje pristojnosti sodišču.

Če se odredi začasni odvzem obrtne pravice, je nje imetnik dolžan ves čas trajanja te odredbe izplačevati podrejenemu osebju plače, mezde in prispevke za njegovo socialno zavarovanje. Pri trajnem odvzemu obrtne pravice gre podrejenemu osebju odškodnina za odpust.

Člen 3. Denarna kazen se spremeni, če se ne plača, v zaporno kazen po 24 ur zapora za vsakih 50 lir.

Zneski denarnih kazni se stekajo v sklad Visokega komisariata »Denarne kazni in globe, izrečene po upravnih oblastvih«.

Člen 4. Zoper obsodbo, ki jo izreče kr. kvestura ali upravno oblastvo prve stopnje, je dopustna pritožba v 8 dneh, kar je bila izrečena, na Visokega komisarja, ki odloči na podstavi spisov.

Pritožba odloži samo zaporno kazen.

Člen 5. Postopki, ki so v teku zaradi kaznivih dejanj iz te naredbe, se dokončajo po določilih doslej za to veljavnih predpisov.

Člen 6. Ta naredba, ki razveljavlja vse njej nasprotne ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 26. januarja 1942-XX.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

Olajšave za poslušanje radijskih oddaj na šolah

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na pravilnik o sprejemnih radijskih aparatih z dne 15. decembra 1928. št. 53.420 bivše jugoslovanske vlade in smatrajoč za umestno, da se olajša poslušanje radiooddaj na šolah, **odloča:**

Člen 1. V členu 26. pravilnika o sprejemnih radijskih aparatih za zasebno uporabo z dne 15. decembra 1928. št. 53.420 bivše jugoslovanske vlade je na koncu dodati naslednji odstavek:

»Šolske ustanove so oproščene plačevanja naročniške takse za sprejemne radijske aparate, ki so njih last in so stalno nameščeni v šolskih dvoranah za učne namene.«

Člen 2. Ta odločba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 26. januarja 1942-XX.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

Najoriginalnejši prispevek v tej številki poteka iz peresa Cankarjevega prijatelja, slikarja Hinka Smrekarja »Nekaj stvarnih pripomb, pojasnil in popravkov k obrisu osebe in osebnosti Ivana Cankarja«. V kramljajočem slogu, brez kašnih pisateljskih pretenzij, zato pa tem bolj neprisiljeno in za pisca značilno pripoveduje Smrekar o Cankarju, kakršnega je poznal iz intimne bližine, zlasti še o poglavju Cankarjevega odnosa do alkohola, o njegovem svetovnem nazoru itd. — Saša Šantel je prispeval »Spomine na dunajsko šolanje« iz dobe v začetku stoletja, ko so se mladi umetniki zbirali v krogu svojega društva, ko je tudi Cankar živel na Dunaju. — Maksim Gaspari je opisal svoj doživljaj s Cankarjem v članku »S Cankarjem na Bledu«. Tako sta posvečena Cankarju kar dva memoarska članka, oba iz peresa slikarjev, medtem ko se tretji dotika duhovnega in socialnega ozračja med slovenskimi študenti v tedanjem cesarskem mestu.

Nadaljuje se dr. Fr. Šijanca »Pregled zgodovine slovenske likovne umetnosti«. To obširno poglavje Šijančeve razprave je tem zanimivejše, ker obravnava barok in njegovo zaključno stopnjo rokoko, torej razdobje, ki je bilo na slovenskih tleh umetnostno prav posebno rodovitno. — Prof. Umberto Urbani je prispeval članek o Franu Tratniku; italijanski izvirnik je delno izšel v »Meridiano di Roma« in je seznanil tudi italijanske umetniške kroge s pomembnim mestom, ki ga zavzema v slovenski umetnosti Fran Tratnik. Vmes med tekstom je objavljeni sonet Maksima Gasparija »Rodi se dan nad sivimi gorami«.

Rubrika Iz umetniškega sveta je tokrat posebno obilna. Tu so med drugim poročila in zapiski o posameznih umetnostnih razstavah v Ljubljani — in teh je bilo v zadnjega pol leta zelo mnogo, — dalje vesti o drugih umetnostnih pojavih, po »Jutru« posnete Tratnikove izjave o ekspresionizmu, govor dr. Windischerja na občnem zboru Narodne galerije itd.

Kakor vedno, je tudi to pot težišče številke v ilustracijah. Na uvodnem mestu je reproducirana Smrekarjeva karikatura Iv. Cankarja iz l. 1917. Nato slede izbrane, značilne slike slovenskih upodabljajočih umetnikov iz generacije, ki se je včlenila v naše kulturno življenje takoj po impresionistih. Še prej sta reproducirani dve novi sliki Gvida Birolle, ki se je v zadnjem času spet vrnil k slikarstvu. Posebno izrazita je po motivu in po obdelavi risba »Veliki podobar«. Iz generacije postimpresionistov so zastopani: Henrik Smrekar (10), Saša Šantel (5), Ivan Vavpotič (7), Maksim Gaspari (8), Fran Podrekar (3), Fran Klemenčič (2), Mihael Kambič (2), Viktor Cotič (2), Franjo Sterle (2), Ivan Sajevic (2), Svetoslav Peruzzi (1), Ivan Povirek (1), Franjo Kopač (1), Fran Ropret (1), Anica Zupanec-Sodnik (1), Fran Tratnik (3). Izven tega programatskega okvira zvezka so zastopani z ilustracijami še Miha Maleš, Riko Debenjak, Franc Mihelič, Nikolaj Omersa, Karel Putrich, Stane Kregar in Zdenko Kalin, izmed neslovenskih umetnikov pa Ivan Meštrović, Giovanni Segantini, František Bílek, Jan Steen, Jan van Eyck, Laporte, Despiau, Tereškovič, Vlaminek, Odardo Tabacchi.

V »živi njivi« je zastopana poezija. Leopold Stanek se oglaša z »Božično« in »Pratiko«, Alojz Gradnik s kratko pesmijo »Na pot«, Jože Udovič je prispeval »Izpoved v tišini«, Dušan Ludvik pa dve villonski baladi in razpoloženjski motiv »Na jesen«. Po daljšem presledku se oglaša z novo, večjo pesmijo Pavel Golia, namreč z »Balado o grehotni fregati«, v kateri obuja južnoameriški motiv, izpodbuda zanj utegne biti v reminiscencah na osebno doživetje južne Amerike. Miha Maleš je posnel po dramatični pesnitvi starih Inkov motiv »Svečenik govori«. Cvetko Golar je zastopan s pesmijo »Potonika«, ki združuje cvetlični motiv s socialno podobo. Franjo Tominec je prispeval kratko popevko v ljudskem duhu »Deklica«. Zanimivi so aforizmi o umetnosti iz peresa Frana Tratnika, Ivana Cankarja in Henrika Smrekarja.

Številko zaključuje inseratna priloga, ki je vredna omembe, ker pričuje o razumevanju pridobitnih krogov za položaj take revije, kakor je »Umetnost«.

Zvezek je zopet okusno natisnila Narodna tiskarna. Prihodnja številka »Umetnosti« bo posvečena slovenskim impresionistom (Ažbetu, Petkovšku, Veselu, Kobilci, Groharju, Jakopiču, Jami, Sternenu in Žmitku) in bo priobčila med drugim razpravo o slovenskem impresionizmu iz peresa dr. R. Ložarja. — Tako »Umetnost«, za katere obstoj gre hvala slikarju M. Malešu, tudi v šestem letniku trdno uveljavlja lepo raven slovenske umetnostne kulture.

ZAPISKI

NAŠ JEZIK

Pegavica, ne pa pegasti legar in tudi ne pegavec!

V zadnjem času spet mnogo beremo o bolezni, ki ima mednarodno oznako »typhus exanthenaticus«, Kakó bi ji najbolje in najlepše rekli po slovensko.

Beseda »typhus« je grškega porekla in tam pomeni »tifós« dim, meglo, mrak. Svoj čas so vsaki bolezni, pri kateri so opažali omračenje duha, rekli »tifus«, nekako tako, kot pravijo po nekod po Slovenskem vsaki bolezni z vročino »vročinska bolezen«. Niti »tifus« niti »vročinska bolezen« ne povesta ničesar o bistvu obolenja, označujeta samo en bolezenski znak. Nič koliko obolenj pa ima vročino in nič koliko jih kaže omračenje duha! Ker torej oznaka »pegasti legar« oziroma »pegasti tifus« ne pove ničesar bistvenega in je zgolj prestava, ne izgubimo ničesar, če jo opustimo in poiščemo drugo, bolj slovensko. legar pa obdržimo za typhus abdominalis. Tudi »pegavec« ni prikladen, ker v slovenščini je pegavec tisti, ki ima pege, kakor je grbavec ali grbec tisti, ki ima grbo. Pač pa imamo v slovenščini celo kopo zdravstvenih oznak na -ica: sušica (tuberculosis), pádavica (epilepsia), dávica (diphteria), škarlática (scarlatina), kápavica (gonorrhöe), zazóbica (parulis, Zahnfleischabszess), zanóhtnica (paronychia, Nagelfalzentzündung). Navedene oznake so že uvedene v slovensko strokovno besedje in tudi med narodom znane. Novejši razvoj medicine pa je povzročil tudi druge: razjedávica (Ulkuskrankheit), turávica (furunculosis), rákavica (carcinomatosis), mozoljávica, priščávica, mehurjávica. Skladno z novimi in starimi bi torej rekli lepo in pravilno po slovensko **pegavica.**

Dr. M. Č.

Ministra Giuseppe Bottaja knjiga »Pagine di Critica Fascista« je izšla v obsegu 520 strani v izboru F. M. Parcesa.

O D'Annunziu. Ernesto Dentoni je spisal knjigo »L'opera artistica di Gabriele D'Annunzio«.

Pisma iz prve svetovne vojne. Vittorio Cian in Plinio Carli sta izdala v knjigi na 204 straneh »Epistolario di guerra« (1915 — 1918), doslej neobjavljena pričevanja iz peresa Leonarda Cambinija.

Izbor španskih pisateljev. V knjigi »Narratori spagnoli«, ki jo je sestavil ob sodelovanju najboljših italijanskih hispanistov Carlo Bo, je podan prvič v italijanščini obsežen izbor španskih pripovednikov. Izbor obsega noveliste in (z značilnimi odlomki) romanopisce od neznanega avtorja »Zgodbe o vitezu Ciferju«, ki je bila spisana v dvanajstem stoletju, do reprezentativnih pripovednikov naših dni.

SPORT

Dolenjski atleti v minuli sezoni

Novomeški Elan je v nekaj mesecih vzgojil lepo število atletskega materiala, med katerim so se lani najbolj uveljavila dekleta — Delo za razmah »Kraljice sporta« se marljivo nadaljuje

Novo mesto, 28. januarja.

Zadnja leta je lahkoatletsko življenje na Dolenjskem skoraj čisto zamrlo in razen o manjših internih mitingih se je kaj redko slišalo in čitalo o dolenjskih atletih. Na pobudo mladih in agilnih novomeških sportnih delavcev pa je bil lani poleti ustanovljen samostojni odbor lahkoatletske sekcije domačega ELANA, ki je pod vodstvom Dušana **Povha** in načelnikov moške in ženske lahkoatletske sekcije Branka **Vovka** in Riharda **Romiha** čisto reorganiziral vso lahko atletiko v dolenjski metropoli. Ta osamosvojitev je tem agilnim sportnim delavcem tudi v polni meri uspela in je kmalu pokazala prve sadove neumornega in idealnega dela.

Novi odbor si je predvsem prizadeval, da je ponovno zbral in organiziral v obeh sekcijah novomeške atlete in atletinje, pri čemer je glavno pozornost posvetil mladini. Tako mu je uspelo zbrati v tej lahkoatletski družini kar 59 aktivnih članov, od teh 14 deklet. Vsi ti mladi atleti so takoj pričeli s sistematičnim treningom in se pripravljati na bodoče nastope. Njihovo delo je še zelo otežavalo pomanjkanje primernega sportnega prostora, toda s pravim idealizmom jim je v kratkem času uspelo premotiti tudi te težave. Ves prosti čas so mladi atleti porabili za dela na idiličnem igrišču na Loki ob Krki in po večtedenskem kuluku so zgradili tamkaj krasne sportne naprave in uredili najpotrebnejša tekališča, in sicer vse z malenkostnimi stroški. Po ureditvi igrišča je prevzel strokovno vodstvo treningov moške sekcije absolvent rimske visoke šole za telesno vzgojo g. Slavo **Čuček**, atletinje pa je neumorno pripravljal za nastope trener »FIDAL-a« g. **Cumer**.

Nekaj uspelih nastopov.

Uspehi teh dobrih treningov so se že pokazali na prvem klubskem tekmovanju v dnevih 23. in 24. avgusta. Udeležba je bila prav zadovoljiva; moški rezultati so bili sicer samo povprečni, tembolj pa so iznenadila dekleta, ki so se po tem nastopu pričela še resneje pripravljati na važnejše pokrajinsko prvenstvo. Teden dni pozneje je ELAN organiziral v okviru sportnega dneva stafetni tek po Novem mestu, na katerem je v stafeti 13×16,4 premočno zmagala domača ekipa z dobrim rezultatom 3:10,4. Enega najlepših uspehov pa je dosegel klub na ženskem pokrajinskem prvenstvu, čigar organizacija je bila poverjena Novomeščanom. Na tem prvenstvu so novomeška dekleta zasluženo zasedla za Hermežankami drugo mesto pred Planino. Mnogo slabše pa se je končal kmalu nato interni klubski miting, na katerem je bila udeležba slaba in rezultati še slabši.

Najlepša atletska prireditev — po udeležbi, rezultatih in organizaciji — v dolenjski metropoli je bil gotovo dvoboj Dolenjska-Notranjska, ki ga je organiziral naš neumorni Dušan Povh. Dolenjska, za katero je nastopila večina Elanovcev, pa je tudi zasluženo zmagala z 10 točkami naskoka. Manj uspešni pa so bili Dolenjci na pokrajinskem klubskem prvenstvu v Ljubljani, kamor je ELAN poslal deset člansko ekipo, ki je pa z bore 14 točkami zasedla tretje in zadnje mesto. Toliko bolj pa so se zato ponovno postavile brhke Dolenjke, ki so si na pokrajinskem prvenstvu za posameznice v Ljubljani osvojile kar dve prvenstvi in lepo število drugih in tretjih mest. Tudi juniorji so dosegli na pokrajinskem prvenstvu kar zadovoljive rezultate.

Kaj pa uspehi v številkah?

V tablico SLAZ sta se plasirala le Marinček in Sbil na 9. mesto v skoku v daljino in troskoku, izpuščen pa je bil Čuček, ki bi moral v metu krogle zasesti 6. mesto. Veliko bolje pa so se odrezala dolenjska dekleta. Kar šestorica jih je v listi najboljše petorice, nekatere celo po večkrat. Najlepše uspehe je dosegla Marinček Dana, ki si je priborila naslov pokrajinske prvakinje v metu krogle. Od klubskih rekordov pa so omembe vredni rezultati Branka Vovka v teku na 800 m v času 2:07,1 in na 1500 m v času 4:18,2 ter Dane Marinčkove v metu krogle z 9.86, metu kopja z 28.05 in ženske stafete na 4×100 m v času 58,4.

Kljub resda povprečnim rezultatom je bila torej letošnja lahkoatletska žetev v dolenjski metropoli prav zadovoljiva in daje upati, da bodo dolenjski atleti in še prav posebno atletinje, imele v letošnjem letu še bolj važno in upoštevanja vredno vlogo na naših igriščih. Začetne težave so za nami in z marljivim in sistematičnim treningom bodo Dolenjci prej ali slej tudi v kraljici sporta zavzeli mesto, ki jim pripada po sposobnostih in elanu, s katerimi so se zadnjo sezono pojavili na tekališču.

V nekaj vrstah

Po dolgem molku so spet iz Beograda dospele nove vesti o skromni sportni prireditvi, in sicer o boksarski prireditvi, na kateri so, razen več vojaških parov, nastopili tudi nekateri domači nasprotniki. Za prireditev je vladalo precej zanimanja, posebno številno pa so bili med gledalci zastopani vojaki, ki so z raznimi komentarji skrbeli za dobro razpoloženje v dvorani.

Amaterji, ki so nastopili v prvih bojih, niso mogli pokazati posebnega znanja, precej boljše pa je bilo med profesionali, med katerimi je Subotnik izgubil proti Bogdanoviću, medtem ko je dvoboj med srbskim prvakom Popovićem in mnogo večjim Tarano ostal neodločen. V zadnjem srečanju sta se sestala v poltežki teži Tadić in Marković, ki sta nudila še največ zanimivega boksa. Boksala sta vsega 10 rund in nazadnje je Tadić borbo tesno dobil po točkah.

•

V Varšavi so bile zadnjo nedeljo večje boksarske prireditve, katerim je prisostvoval tudi znani nemški mojster te stroke Maks Schmeling, ki je zdaj pri vojakih. V glavni borbi sta nastopila Vogt in Schönrath, oba iz poltežke kategorije. Kakor se je splošno računalo, je Vogt gladko zmagal po točkah.

V Dortmundu so nastopile nekatere močnejše zastopnice nemškega plavalnega sporta, med njimi tudi svetovna rekorderka Anni Kapell, ki pa si še ni čisto opomogla po nedavni težki bolezni. Zato je na progi 200 m prsno zmagala druga udeleženka, in sicer neka Mortesacker iz Duisburga s časom 3:03.1, medtem ko je Kapellova prišla s časom 3:07 za drugoplasirano Krauthoff komaj na tretje mesto.

Pripravljalna dela za dograditev težko pričakovanega plavalnega bazena in sportnega hotela v Zagrebu napredujejo zdaj že mnogo obetajoče. Hotel in plavališče se bosta imenovala »Srebrenо« in bosta zgrajena v Preradovićevi ulici. Natečaj za izdelavo idejne skice je bil izdan javno s pravico sodelovanja za vse inženjerje in arhitekte, ki so državljani NDH. V ocenjevalni komisiji so pod predsedstvom poverjenika Pokojninskega zavoda dr. Glunčića nekateri profesorji tehnične fakultete, razen tega pa tudi državni sportni vodja Miško Zebić. Za nagrade je določenih 330.000 kun, predložiti pa je treba osnutke do 1. aprila.

TABLE-TENIŠKI TURNIR MLADIKE JE ODLOŽEN NA POZNEJŠI TERMIN.

Rdeči križ poroča

Rdečemu križu so darovali:

Gospod in gospa Hinko in Mimi Kislinger iz Ljubljane mesto venca na grob pokojne gospe Marije Malgaj 100 L.;

rodbini Meden-Leskovic mesto cvetja na grob pok. Ane Hočevar p. d. Lenčkove 150 L.;

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani znesek 500 L. kot del čistega dobička božične drame »Kralj z neba«, ki je bila uprizorjena v božičnem času.

Plemenitim darovalcem iskrena hvala.

Pisma naj dvignejo: (Tyrševa c. 11) Basarič Ivo, Borc Vinko, Golorej Jože, Kenffal Drago, Karnovšek Lea, sopr. inž., Pečnik Vera, učiteljica VII. razr., Rosina D., Tič Jelena, Verbič Anka.

V tajništvu poizvedovalnega oddelka Rdečega križa naj se javijo:

Albrecht Karel, Cvirn Mihaela, Čuk Franc, Kirschler Božena, Mesarič Angela, Pavlovčič Marko, Premk Milan, Priskernik Helena, dr. Roš Franc, Tominček Josipina, Valant Tončka, Višnjevec Ivo, Zuljan Srečko.

V glavni pisarni Rdečega križa na Gosposvetski cesti 2/II naj se oglasita Karlo in Franciška Kogovšek iz Ljubljane.

OSKRBOVANCEM RDČEGA KRIŽA!

Vsi oskrbovanci Rdečega križa, ki so do sedaj prejemali hrano v naravi na stroške socialne sekcije Rdečega križa in sicer v Delavskem domu, Delavski zbornici in Ljudskem domu, se naj takoj zglase pri Pokrajinski podporni ustanovi na Erjevčevi cesti št. 11, kjer dobe nakaznice za **kosilo in večerjo**, ki jo bodo prejemali od 1. februarja dalje v kuhinji omenjene ustanove na velesejmu. Zadnji rok za dvig nakaznic je 31. januar t. l.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 31. jan.: ob 17.: Veda. Izven. Cene od 15 lir navzdol

Nedelja, 1. febr.: ob 14.: Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Ob 17.: Lepa pustolovščina. Izven. Cene od 15 lir navzdol

Ponedeljek, 2. febr.: ob 14.: Peterčkove poslednje sanje. Mladinska predstava. Izven Zelo znižane cene od 10 lir navzdol Ob 17.30: Rokovnjači. Izven Znižane cene od 12 lir navzdol

Torek, 3. febr.: zaprto

Nedelja v Drami. Popoldne ob 14. uri bodo ponovili po daljšem presledku mladinsko igro **Burnetove »Mali lord«**. Zgodba o plemenitem dečku, ki omeči srce trdosrčnega deda in osreči s svojo dobroto mnogo ljudi, ima na mladino vzgojen vpliv ter osvaja gledalce s svojo prisrčnostjo. Opozarjamo, da bodo veljale zelo znižane cene. — **Zvečer ob 17. uri** bodo ponovili izredno uspelo salonsko komedijo **»Lepa pustolovščina«**, ki so jo napisali Caillavet, Flers in Rey. Igra ima naslov po begu neveste tik pred poroko. Zapleti, ki nastanejo s tem, da ji sledi njen mladostni prijatelj, so humorni in ustvarjajo razne nepredvidene situacije in presenečenja.

Na Svečnico ob 14. uri bodo igrali zadnjič v tej sezoni mladinsko igro Pavla Golie **»Peterčkove poslednje sanje«**. Mladino in starše opozarjamo na to izredno slikovito, fantastično igro, ki pokaže sanje na smrt bolnega otroka, ki blodi v njih po kraljevstvu kralja Matjaža in božičnem gozdu. Veljale bodo zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — **Ob 17.30 uri** bo ponovitev **Govekarjeve dramatizacije »Rokovnjači«**, ki ima kot ljudska igra nenavaden uspeh. Prvič znižane cene.

OPERA

Sobota, 31. jan.: ob 17.: Netopir. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol

Nedelja, 1. febr.: ob 15.: Prodana nevesta. Izven. Cene od 18 lir navzdol

Ponedeljek, 2. febr.: ob 15.: Madame Butterfly. Izven

Torek, 3. febr.: zaprto

V nedeljo ob 15. uri bo drugi nastop F. Lupše v partiji Kecala v »Prodani nevesti«. Ta mladi pevec je imel že pri prvem nastopu v tej partiji velik uspeh. Glavno žensko partijo poje Vidalijeva, tenorsko partijo Manoševski. Dirigent: D. Žebre, režiser: C. Debevec, koreograf: inž. P. Golovin.

Ivanka Ribičeva bo pela na Svečnico 2. februarja ob 15. naslovno partijo v Puccinijevi operi **»Madame Butterfly«**, s katero je imela v sredo velik uspeh. V partiji Suzuki bo nastopila Nuša Španova, ki se je prav tako močno uveljavila v tej vlogi. Kato bo podala Štefka Poličeva. V glavnih moških partijah: Francl in Janko. Ta melodiozna opera z eksotičnim japonskim miljejem se odlikuje po čustvenem dejanju in glasbi izredne lirične in dramatične lepote. Dirigent: N. Štritof, režiser: C. Debevec.

MRAKOVO GLEDALIŠČE
Frančiškanska dvorana

Nedelja, 1. februarja ob 18.: Elektra
Ponedeljek, 2. februarja ob 10.30: Elektra

Jutri ob 18. in v ponedeljek ob 10.30 sta poslednji reprizi grandiozne grške umetnine. Cene so znižane, zato je ogled tega dela omogočen vsakomur. Ker je zanimanje za to predstavo zelo veliko, si nabavite vstopnice danes od 10.—13. in od 15.—17. pri blagajni franč. dvorane. Veljajo cene od 12 lir navzdol.

Obsodbe terористov v Bolgariji

Sofija, 30. jan. s. Vojaško sodišče v Sofiji je snoči obsodilo na smrt dva terorista. Naknadno jima je bila kazen spremenjena na 15 let ječe. Nadaljnjih 20 ljudi je bilo obsojenih na različne zaporne kazni. Sodba je bila izrečena na osnovi zakona o zaščiti države.

Izločitev Židov iz trgovine v podkarpatskih krajih

Budimpešta, 30. jan. s. Pri izvajanju vladnih ukrepov za obrambo madžarske nacionalne trgovine, iz katere se morajo izločiti vsi židovski elementi, so oblasti v podkarpatskih pokrajinah odvzele obrtna dovoljenja 3.830 Židom. Pretežni del teh dovoljenj so izdali nato ostalim prebivalcem. V mnogih primerih so bili deležni tudi državne finančne podpore.

Volčja nadlega na Finskem

Helsinki, 30. jan. s. Poslednji val mraza je prignal izredno mnogo volkov iz sovjetskih krajev v finsko Laponijo. Volkovi so že napadli mnogo čred severnih jelenov in jih uničili.

Službo dobi

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Kuharico
dobro in spretno iščem za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 1434-1

Več čevljarskih pomočnikov
iščem za damsko in fleks delo. Jaše, Opekarska c. 51. 1439-1

Sobarico
s kavcijo, staro od 30. do 40 let, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Šifro 9«. 1440-1

Brivskega pomočnika
dobrega delavca za takoj išče salon Podržaj, Sv. Jakoba trg 9. 1465-1

Prodam

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Kožuh
iz amerik. kož se proda Hmelak, Tyrševa 35a. 1443-6

Perzijske preproge
5 kosov in 1 perzijski antični šal, prodam vse skupaj zelo poceni, tudi posamezne kose, ogled od 10 do 15. ure. Javornikova 13, pritličje desno pri Hvostiji. 1453-6

Avto, moto

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Nov DKW
BMW motorno kolo in malo limuzino predelano na pogon z ogljem in dovoljeno vožnjo zelo poceni naprodaj. Poizve se telefon št. 29-27. 1468-10

Kolesa

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

2 nova triciklja
najboljša izdelava s Sirelli gumami za zelo nizko ceno prodam. Poizve se tel. št. 29-27. 1469-11

Pohištvo

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Krasno spalnico
iz orehove korenine politirano in 1 šperano orehova imitacija trikrat lakirana ugodno proda Pohištvo Gluhsk, Ljubljana, Florianska 19. 1404-12

Spalnico
s peresnicami in žimnatimi modroci, rablieno, dobro ohranjeno proda A. B. C., Ljubljana, Medvedova 8, poleg kolodv. Šiške. 1472-12

Lokali

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Lokal v Ljubljani
suh, v velikosti 150-200 m² ali več za delavnico iščem. Ponudbe na ogl. odd Jutra pod »Mirna obrt«. 1396-19

Stanovanja iče

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Enc ali dvosobno stanovanje
išče mlad poročen par brez otrok. Plačam tudi za par mesecev naprej. Naslov v vseh posl. Jutra. 1474-21a

Sobo odda

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Opremljeno sobo
lepo se odda stalnemu, solidnemu gospodu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Blizu Vrtača«. 1452-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom v bližini Sv. Jožefa se odda takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 1441-23

PREMOG DRVA
I. Pogačnik
LJUBLJANA
Boharičeva ulica 5
Telefon 20-59

Obrt

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Škornje
moške in damske, gojzerce in sportne čevlje izdeluje ter sprejema vsakovrstna popravila Mrak, Sv. Petra cesta št. 30 983-30

Ročne mline
za enotno moko dobavlja Ileršič & Co., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telef. 37-74. 1473-30

Živali

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

Pes ovčar
siv se je izgubil, sliši na Lord. Pečar, Zaloška 80a. 14336-27

Volčjak
pasja znamka 159, rjavkasto sive barve, ki čuje na ime Reks se je izgubil. Najditelji se naprosi, da ga vrne proti nagradi špediciji Ranzinger, Masarykova 19. 1467-27

Zdravstvo

Beseda 1 — .60, taksa — .60. Za javljanje naslova ali za šifro 1 Din.

200 lir nagrade
plačam tistemu, kateri bi mi odpravil bolezen naduha. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Naduha« 1438-40

V „JUTRU“! INSERIRAJ

Zdravstvena služba na vzhodu

Novinarska agencija »Dunav« poroča: S preureditvijo in razširjenjem državnega zdravstvenega zavoda v Litzmannstadtu na Poljskem so ustvarjeni vsi pogoji za najširšo zdravstveno oskrbo na osvobojenem vzhodu. Delo prvega leta pod nemško upravo kažejo naslednje številke: L. 1940 in v prvi polovici l. 1941 je bilo izvršenih v bakteriološkem odseku okoli 163.000 pregledov, kar predstavlja petkrat večjo številko kakor pod poljsko upravo. V kemičnem oddelku je bilo izvršenih 19.400 poizkusov. Zavod je nadalje izvršil nad 40.000 krvnih ugotovitev. Razen tega si je navedeni zavod stekel velike zasluge v oskrbi pitne vode in v izvedbi kanalizacije.

Prvi kadilec

Ko se je sir Walter Raleigh v juliju 1586 vrnil s svojega potovanja v Ameriko, je po svojem izkrcanju v plymouthskem pristanišču prinesel v Evropo tudi kadilsko navado. Tobak je bil v Evropi takrat sicer že znan kot zdravilo in kot dražilo za njuhanje, da pa človek lahko posušeno tobakovo listje tudi kadi, ali kakor so takrat dejali, pije, je bilo za Evropo nekaj čisto neznanega. Ko je Raleighov sluga prvikrat opazil svojega gospoda, da kadi, je odpri okno in začel kričati na cesto:

Obnovite naročnino!

Cilio

PER LA CURA DELLE CIGLIA ZA NEGO OBRVI

A BASE VITAMINICA FAVORISCE LA CRESCITA
Presso farmacie e profumerie o inviando vaglia di L 25.— a:

NA PODLAGI VITAMINOV POSPEŠUJE RAST
Pri apotekah in drogerijah ali s tem, da pošljete nakazilo L 25 na:

PRODOTTI PI. BI., Via P. Castaldi 8, Milano

Cercasi rappresentante o concessionario

Iščemo zastopnika ali predstavnika

✝

Umrl nam je dobri očka

ALOJZIJ PODBOJ

davčni nadupravitelj v pokoju

Pokopali ga bomo v nedeljo, dne 1. februarja t. l. ob 3. uri popoldne z žal. kapele Sv. Petra k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. januarja 1942.

Ing. STANE, MARIJA por. AUERSPERG, JANEZ, otroci in ostalo sorodstvo.

✝

Zapustil nas je za vedno naš dobri oče in ded, gospod

FRANC MAHORIČ

posestnik in gostilničar, častni meščan mesta Ptuja

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 31. januarja, ob 16. uri z žal. iz kapelice sv. Frančiška, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, RIBARSKA BANJA, GRADEC, dne 29. januarja 1942.

Žalujoča rodbina MATEVŽIČ — Dr. SLUGA pl. GÖSSMANN

Nadaljevanje 5

DOTA IN SRCE

Roman

Tako sva ostala nekaj trenutkov. Zelo sem se čudil ob pogledu na tega človeka, ki sem ga imel vzlic njegovi hudobnosti vsaj za pogumnega, zdaj pa je ždel pred menoj kot klavrn kupček strahu.

Vzrok se je pokazal, ko je vzdignil desnico in se prekrižal, najprej sebe, nato pa storil znamenje križa še proti meni, in so mu ustnice zamrmrale nekaj, kar je očitno pomenilo molitev. Obraz se mu je od groze ves spotil; očitno me je imel za prikazen — za dušo tistega, ki je mislil, da je zavratno umorjen utonil v deroči Loiri.

Nazadnje se je vendar nekoliko opomogel in pretrgal strašni molk.

»Kaj hočeš?« je zašepetal; nato se mu je glas mahoma okrepil. »Govori!« je kriknil. »Človek ali peklenšček, govori!«

Rezko in porogljivo sem se mu zagrohotal v oči. Ob zvoku tega peklenskega grohota je znova poskočil, izdrl bodalo in stopil korak proti meni.

»Da vidim, iz česa si!« je zavpil.

Spet sem se zagrohotal in vzdignil roko; cev moje pištole mu je zaštrlela naproti.

»Ne ganite se, če ne — na Boga se kolnem, da vas pošljem na oni svet,« sem hladno odvrnil.

Moj glas, ki se mi ni zdel niti malo pošasten, in namerjeni samokres sta mu pregnala praznoverni strah. Rdečica se mu je vrnila v lice, usta so se mu s suhim tleskom zaprla.

»Res ste vi, spletkar vseh spletkarjev? Na mojo dušo, da sem vas imel že tri mesece za mrtvega.«

»In zdaj se ne veste kam dejati od veselja, ker vidite, da ste se motili, kaj, markiz? Luynski smo trdoživi.«

»Menda res,« je odvrnil s hladno nesramnostjo, ki mu je malo prej ne bi bil prisodil. »Kaj iščete v Canaplesu?« je dodal.

»Marsikaj. Med drugim tudi vas, markiz.«

»Umoriti ste me prišli!« je zavpil, in njegovo lice je dobilo spet prejšnji prepadeni izraz.

»Fej, sram vas bodi, markiz! Saj nimava istega poklica. Kdo govori o umoru?«

Spet je stopil korak proti meni, a cev mojega samokresa ga je vnovič zadržala. Ko bi ga bil pri tisti priči ustrelil, kakor se mu je spodobilo, bi bila vsa hiša padla po meni, in to bi mi bilo pokvarilo načrt. Planiti nanj in ga ubit is hladnim jeklom mi takisto ni kazalo, ker bi bil učinek isti.

»Takrat sva imela snidenje v St. Sulpice des Reaux,« sem mirno dejal, »in vi ste prišli nanj s tolp ozavratnih morilcev. Zaslužili ste, da bi vas pobil kakor steklega psa. Toda srce mi je polno velikodušja do vas,« sem podsmehljivo dodal. »Pojdiva, vzemite svoj meč.«

»Čemu?«

»Še vprašate? Vzemite meč, človek, in sprejmite moj poziv: tako vam ostane vsaj trohica verjetnosti, da si rešite glavo. Če odbijete, vas brez usmiljenja ustrelim. Pokonci, nadenite si lasuljo in krinko.«

Ko me je ubogal, sem nadaljeval:

»In zdaj poslušajte, St. Auban. Bit se pojdeva v gozdič, kamor ste pred tremi meseci zvabili Ivono de Canaples. Tam se udariva, z mečem v roki, brez vsake druge priče mimo Boga, v čigar roke položiva svojo usodo. Ob najmanjšem znamenju, da se mi skušate izmuzniti, ste izgubljeni,« sem rekel ter mu vnovič zagrozil s samokresom. »In zdaj hajd skozi okno.«

Ko je tako storil, sem mu ukazal, naj krene naprej, šest korakov pred menoj, in mu znova pokako predrznost.

Odgovoril mije z nestrpnim zgibom ramen; pri kazal samokres, da bi ga minila vsakršna misel na svetlobi, ki mu je padala na obraz, sem videl, da se mu črte pačijo v režaj.

»Stopite, bedak, stopite,« je revknil, »in nehajte že s temi grožnjami. V gozdiču se pomeniva, kar je treba. Hodite počasi, da vas straža, ki stoji tamle, ne začuje.«

Vesel, ker sem ga videl tako voljnega, sem stopal tik za njim čez teraso in skozi rožnjak proti bregu reke. Ob tej sva prišla do vrbja, in ko sem našel pripraven kraj, kjer so se mi zdela tla dovolj mehka, sem izdrl meč ter ga pozval, naj stori takisto.

»Se ne mislite sleči?« je mrko vprašal.

»Ne,« sem odvrnil, »nočni zrak mi je preoster. Vi, gospod, pa storite, kakor vas je volja, samo podvizajte se.«

Z zaničljivim vzklikom je odložil lasuljo, krinko in oprsnik; nato je izdrl meč in nastopil.

Kakor si lahko mislite, nisva zapravljala časa s pokloni, ampak sva se neutegoma lotila posla, tako vneto, da so že ob prvem dotiku najinih ostrin zasršale iskre.

Markiz me je srdito naskočil, kajt isamo v tem je bilo zanj nekaj upanja rešitve; ilovit in besen dvoboj, ki se zd ičloveku pri jasni dnevni svetlobi lahka stvar, vam namreč hudo potlači duha, če se mora vršiti pri bledi mesečini, kakor v najinem primeru.

Branil sem se kar najprevidneje in se bolj po čutu kakor po očeh zakrival pr ednjegovo konico, ki je pri slabi svetlobi nisem mogel dovolj točno zasledovati.

Pred ihto njegovih izpadov sem se moral več ko enkrat umakniti, in vsakikrat se je jadrno okoristil s svojim ugodnim položajem, ki mi je onemogočal protinapad.

Vendar pa nisem prav nič dvomil o končnem uspehu. Vedel sem, da mi je treba samo čakati, dokler se markizova togota ne unese in mu ne zmanjka sape, pa bom lahko enkrat za vselej opravil z njim. In res: kar sem pričakoval, je že nastopilo. Njegovi napadi so postajali manj siloviti, pritisk njegove ostrine je terjal čedalje manjši odpor in njegovo dihanje je bilo od trenutka do trenutka bolj hropeče, kakor dihanje nadušljivega konja. Nato je pobesnel kakor igralec, ki izgublja stavo za stavo, ter me obsul s psovkami, hkratu pa mi je jel zadajati sunke, ki so me prisilili, da sem odskočil v stran.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.